

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ ЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУЦЬКА ВЕЧІРНЯ (ЗМІННА) ШКОЛА ЛУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

***Шкільна бібліотека –
інформаційний центр
комунального закладу
«Луцька вечірня (змінна) школа
Луцької міської ради»***

***Опис досвіду роботи
завідувача бібліотеки
Вуйцик А. Г.***

ЛУЦЬК 2016

ББК 78.3
Ш – 66

Шкільна бібліотека – інформаційний центр комунального закладу «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради»: опис досвіду роботи завідувача бібліотеки Вуйцик А. Г. / упорядник А. Г. Вуйцик. – Луцьк, 2016. – 60 с.

Поданий матеріал висвітлює проблему бібліотечного супроводу інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі вечірньої школи.

Методичні рекомендації базуються на основі досвіду роботи бібліотекаря навчального закладу та передового педагогічного досвіду.

Запропоновані матеріали щодо створення сайту шкільної бібліотеки, як осередку інформаційного простору. Продемонстровано сайт шкільної бібліотеки комунального закладу «Луцька вечірня (змінна) школа», на якому розміщені ресурси для дистанційного навчання та який допомагає забезпечити учням рівний доступ до якісної освіти за допомогою різних форм навчання (заочна, екстернат).

Рекомендовано до друку методичною радою комунального закладу «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради», протокол № 2 від 25.10.2016 року.

© Упорядник А. Г. Вуйцик, 2016
© Комунальний заклад «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради», 2016

Зміст

Вступ	4
Розділ 1. Шкільна бібліотека – найважливіша ланка підвищення результативності навчально-виховного процесу в умовах вечірньої школи	6
Бібліотека як науково-довідковий підрозділ вечірньої школи	6
Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у практику роботи бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи.....	14
Компетентність – шлях до оновлення змісту бібліотечної роботи	26
Розділ 2. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні учнів вечірньої школи	28
Навчання в Інтернеті – запорука життєвого успіху	28
Кому це потрібно?	28
Дистанційне навчання – вимога сьогодення	31
Веб-ресурси Луцької вечірньої (змінної) школи.....	32
Соціальні мережі як засіб реклами бібліотеки.....	35
Бібліотека Луцької вечірньої (змінної) школи у соціальних мережах.....	37
Розділ 3. Навчання в Інтернеті. Інтернет-ресурси на сайті шкільної бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи.....	45
Електронний підручник та електронна книга як елемент освітнього середовища.....	45
Довідкові, навчальні, освітні й культурні ресурси Інтернету на сторінках нашого сайту	47
Правила використання Інтернет-ресурсів	47
Довідкові ресурси Інтернету	48
Електронні онлайн-бібліотеки	50
Музейний простір Інтернету. Інформаційно-комунікаційні технології у музейній справі	53
Висновки	59
Список використаних джерел	60

Вступ

*Якщо вас немає в Інтернеті,
вважайте, що ви не існуєте
Білл Гейтс*

Бібліотека – це одна з найважливіших ланок людської цивілізації. Щоб відповідати цьому високому призначенню, треба завжди бути на рівні часу. Життя з кожним днем вимагає нових ідей, знань, поглядів для реалізації основного завдання, збирання та зберігання джерел інформації, надання читачам швидкого, вільного доступу до знань та інформації в усіх формах.

Динамічні перетворення в усіх сферах життя суспільства – це сучасні реалії. Світ швидко змінюється, разом з ним і ми. Розуміння значення бібліотек тільки як соціально-просвітницьких вже давно залишилося у минулому, на зміну прийшло бачення бібліотек як інформаційно-консультативних центрів, включених у світовий інформаційний простір.

Освіта і бібліотека – ці два поняття невід'ємні одне від одного.

Прогресивні представники вітчизняної педагогіки завжди розглядали шкільну бібліотеку як найважливішу ланку навчально-виховного процесу, підкреслюючи її безсумнівний вплив на якість навчання. Ще Василь Сухомлинський називав бібліотеку у школі кабінетом №1. Адже саме вона стає для дитини першою в житті. А книга була, є та буде вічним джерелом знань для кожної людини, містком між минулим і майбутнім.

«Школу неможливо уявити без Вічної Бібліотеки, як народ без імені, без пам'яті, без історії», – писав В.О.Сухомлинський. «Тільки книга створює школу. Тільки відношення до книги, як до найважливішої та вічної духовної цінності створює відношення до школи, як до колиски народу», – зазначав педагог.

Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про бібліотеки і бібліотечну справу» визначено, що пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують даліше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність і ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Отже, бібліотека має бути переорієнтована в інформаційний центр, своєрідний епіцентр культурно-просвітницького, бібліотечно-інформаційного забезпечення навчально-виховного та корекційно-розвивального процесів навчального закладу.

Ми живемо в інформаційному просторі. Сьогодні він має значний вплив на процес навчання. Багато про що учні дізнаються з інформаційного простору набагато раніше, ніж їм про це повідомить учитель. При цьому найчастіше вони сприймають інформацію неповно, на буденному рівні, тому уявлення про об'єкт чи явище, які будуть вивчатися на уроках, можуть бути неточними, а найчастіше і неправильними.

Перед школою стоїть завдання не просто дати учневі потрібні знання, а сформувати людину, яка могла б адаптуватися у будь-яких умовах, яка здатна користуватися набутою інформацією. Тому в центрі навчально-виховного процесу має бути шкільна бібліотека.

Медіакорпорації швидко освоюють сучасні форми передавання інформації, а школи немовби застигли в ХХ столітті. Очевидно, що скоро системі середньої освіти доведеться цілком змінитися.

Сьогодні комп'ютер є центральним засобом процесу навчання, виховання, управління школою, забезпечення нової якості діалогу суспільства й освітньої системи.

Застосування комп'ютерної техніки дає змогу ефективно розв'язувати складні проблеми, що постають перед сучасною школою:

- забезпечення рівного доступу до якісної освіти;
- інтенсифікація освітнього процесу та підвищення якості навчання в умовах збільшення обсягу навчальної інформації;
- створення умов для навчання та спілкування дітей і молоді з особливими потребами;
- розвиток творчих здібностей обдарованих учнів;

- інтеграція системи освіти в європейський освітній простір;
- гуманізація та демократизація навчально-виховного процесу;
- створення позитивного іміджу школи для забезпечення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг;
- зміцнення зв'язків із громадськими партнерами тощо.

Отже, пріоритетним напрямом комп'ютеризації системи освіти ми можемо вважати розвиток та підтримку технологій, що сприяють формуванню інформаційної компетентності в усіх учасників навчально-виховного процесу. І найактуальнішими сьогодні є технології, пов'язані з мережею Інтернет як універсальні засоби збереження та поширення інформації.

Виникає чимало запитань стосовно ролі комп'ютерної техніки в практичній реалізації окремих завдань. Ми живемо в епоху інформаційного буму, і кількість інформації зростає щохвилини. Для поєднання інформаційних технологій та створення умов ефективної роботи з ними необхідне технологічно нове середовище – сайт.

Як зробити інформаційну систему середньої загальноосвітньої школи зручною, доступною, надійною та ефективною?

Розділ 1. Шкільна бібліотека – найважливіша ланка підвищення результативності навчально-виховного процесу в умовах вечірньої школи

Майбутнє – це не результат вибору одного шляху з широкого кола альтернатив, які пропонує день нинішній. Це те, що ми створюємо. Створюємо спочатку розумом і волею, а потім діями. Майбутнє – це не те, до чого ми рухаємось, а те, що ми створюємо.

Джон Шаар

Бібліотека як науково-довідковий підрозділ вечірньої школи

Шкільна бібліотека є скарбницею інформації, яка сприяє гармонійному розвитку особистості, розвиває прагнення до пошуку інформації, свідомого осмислення інформаційних джерел, формування навичок систематизації та аналізу, особливої оцінки.

Від бібліотечного інформування залежить стан навчально-виховного процесу школи, подальший успіх учня, учителя. Тому своїм головним завданням як бібліотекаря вважаю виховання в учнів основ інформаційної компетентності, яка починається з розуміння ролі інформації в житті суспільства. Сучасний школяр має усвідомлювати, наскільки важливо володіти інформацією, зберігати її, систематизувати і використовувати, як складову частину знань, вміння пошуку і освоєння інформації, що зафіксована на різних носіях.

Формування інформаційної культури учнів проходить послідовно, у кілька етапів: 1) свідомий добір джерел інформації; 2) їх систематизація та особиста оцінка; 3) логічне осмислення.

Відповідно до цього проводиться бібліотечно-бібліографічна робота, яка крок за кроком формує в читачів основи інформаційно-бібліографічної грамотності.

Бібліотекар разом з педагогічним колективом вчить учнів уміло використовувати найрізноманітніші джерела інформації для задоволення їхніх освітніх потреб. Вчителі-предметники продумують завдання з навчальних предметів таким чином, щоб учні змушені були звертатись до довідково-бібліографічного апарату бібліотеки.

У результаті підключення школи до комп'ютерної мережі відкривається доступ до практично необмеженої кількості інформаційних джерел. Комп'ютер існує в бібліотеці як реальний інструмент для найповнішого розкриття фонду та забезпечує інформаційні потреби учнів і вчителів при необмеженій кількості звернень.

Оновлюється освіта, впроваджуються нові програми, технології навчання, але головним залишається вміння учнів вчитися, вміння самостійно знаходити інформацію, оцінювати її, обробляти, аналізувати, використовувати та створювати якісно нову.

Застосування мультимедійного обладнання при проведенні бібліотечних уроків дає змогу більш яскраво та наочно ознайомити дітей із різноманітною інформацією.

Усе більше вчителів та учнів урізноманітнюють навчальний процес мультимедійними презентаціями до певних тем з фізики, історії, математики, біології та інших предметів, матеріали до яких допомагає знаходити бібліотекар.

Сучасні шкільні навчальні програми зорієнтовані на формування в школярів уміння самостійно здобувати знання, вести пошук додаткової інформації, яка б складала систему знань з основ наук. Ось саме в цьому й полягає завдання бібліотеки – надавати допомогу навчально-виховному процесу в школі, за пріоритетними напрямками:

– забезпечення якісного інформаційного супроводу навчально-виховного процесу в школі;

- виховання інформаційної і читацької культури учнів;
- виховання загальної культури учнів у процесі формування філософії читання як фундаменту загальнолюдських цінностей;
- надання інформаційно-методичної допомоги вчителям з питань удосконалення фахової майстерності;
- формування особистості з високим рівнем громадянської свідомості, належними правовими нормами шляхом надання цілеспрямованої допомоги учням в опануванні ними системи знань;
- виховання духовності, моральності, загальної культури, толерантного ставлення до оточуючих;
- виховання любові до читача, дбайливого ставлення до книги;
- індивідуальна робота з дітьми з особливими потребами, девіантною поведінкою і з обдарованими учнями (Рисунок 1).

Зміст і методи інформування користувачів (читачів бібліотеки) визначаються навчальними та виховними завданнями національної школи, власними потребами й інтересами читачів, їхніми віковими і психологічними особливостями, тематикою видань, що надходять до школи.

Основна роль в інформаційній діяльності відводиться вивченню інформаційних потреб дітей, вчителів, батьків, керівництва школою і своєчасне її доведення до певного користувача.

Основними напрямками роботи бібліотеки є:

1. Організація інформаційно-бібліографічної діяльності:
 - вивчення і задоволення читацьких потреб у книжці та інформації;
 - інформаційно-бібліографічна робота з обслуговування учнів-читачів;
 - популяризація бібліотечно-бібліографічних знань;
 - формування інформаційної культури учнів;
 - масові заходи.
2. Обслуговування учнів і популяризація літератури на допомогу навчально-виховному процесу:
 - залучення читачів;
 - популяризація літератури;
 - робота з активом читачів;
 - співпраця з іншими бібліотеками;
 - робота з батьками.
3. Організація книжкових фондів і каталогів:
 - робота з підручниками;
 - робота з періодичними виданнями;
 - підвищення кваліфікації.

Шкільна бібліотека є однією із структурних одиниць навчального закладу. Тому їй властиві чітко визначений склад читачів і точно сформульована мета – обслуговування навчального процесу, надання максимуму бібліотечно-бібліографічних знань, надання вчителям допомоги з усіх напрямків навчально-виховного процесу (Рисунок 2).

Школа дає учням систематизовані знання з багатьох предметів. Звичайно, було б ідеально, якби фонд бібліотеки відповідав змістові та завданням національного виховання, віковим інтересам користувачів та забезпечував виконання шкільних програм.

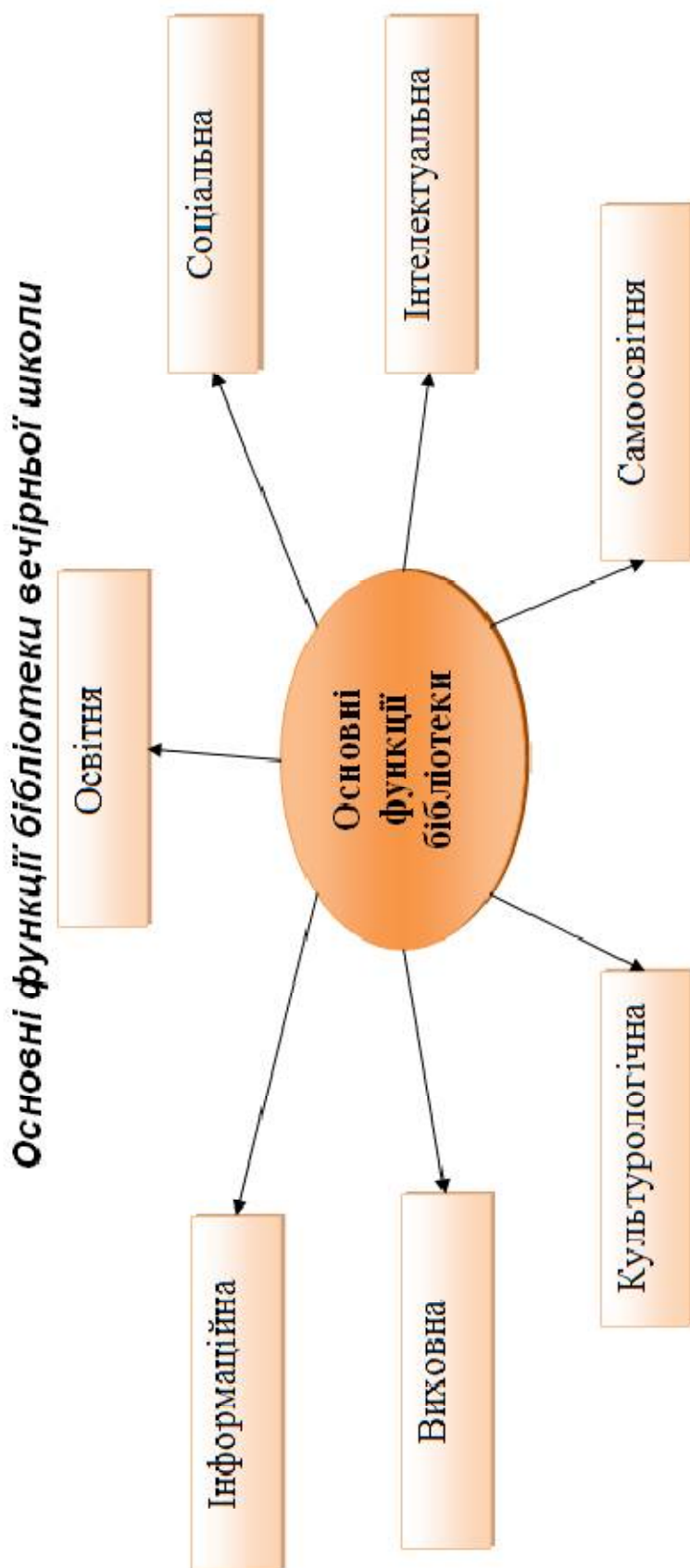

Рисунок 1

Схема роботи бібліотеки в умовах вечірньої школи

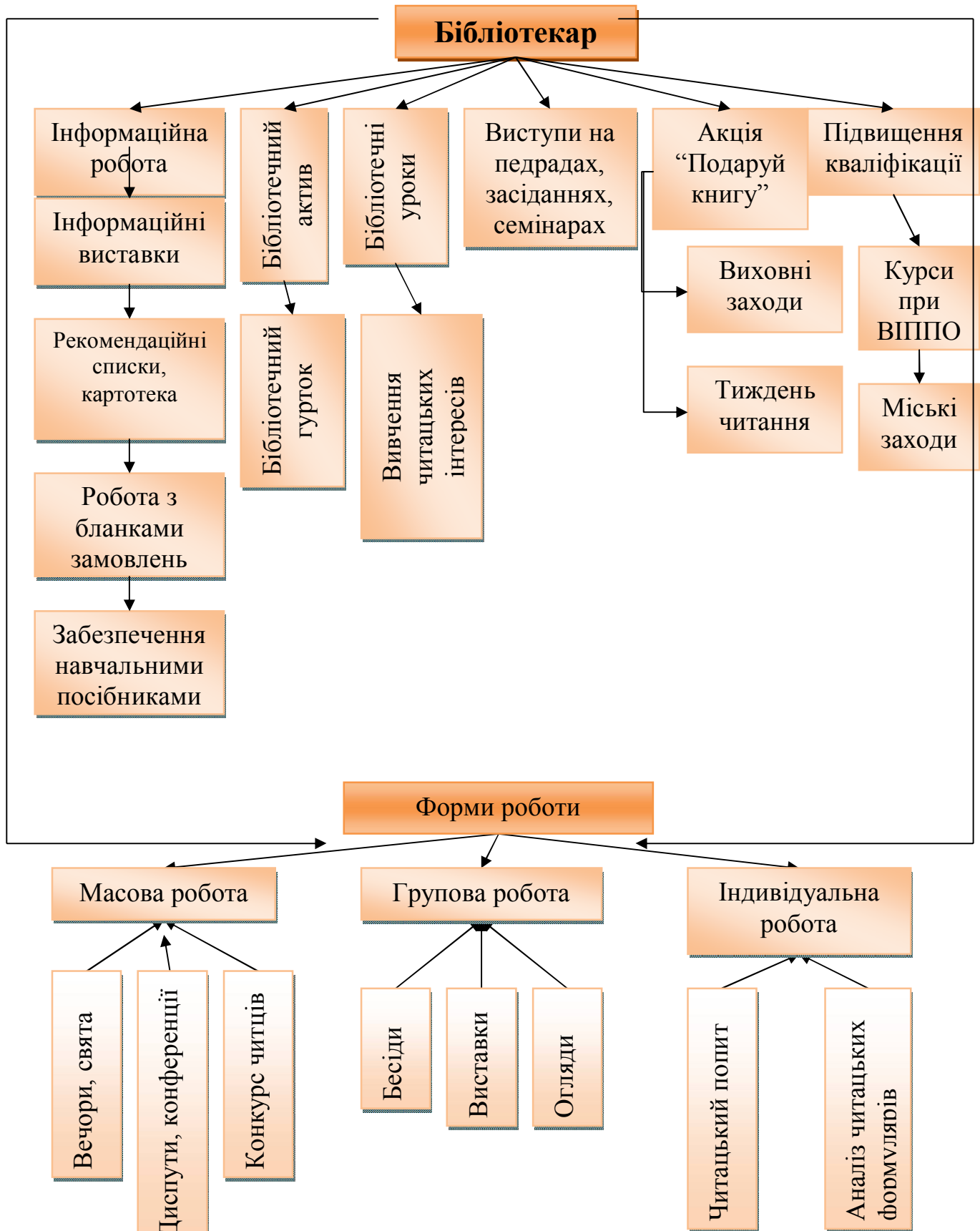

Рисунок 2

Книжковий фонд бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи нараховує 10409 примірників, в тому числі підручників – 6135 примірників, художньої та методичної літератури – 4274 примірників. Забезпечення підручниками становить 85% (середній показник по школі).

У кожному класі є учні, які відповідають за збереження підручників, крім того дирекція, члени учнівського самоврядування здійснюють контроль за станом збереження підручників з метою визначення учнівських колективів та окремих учнів, які зберігають підручники на найвищому рівні. Результати оголошуються на загальношкільних лінійках, висвітлюються на стенді.

В час, коли комплектування бібліотеки новою літературою є недостатнє, важливу роль відіграє періодика. До послуг педагогів періодичні видання: «Управління школою», «Практика управління закладом освіти», «Директор школи», «Завуч», «Інформаційний збірник МОН України» та інші фахові видання: «Виховна робота в школі», «Вивчаємо українську мову та літературу», «Зарубіжна література в школі», «Англійська мова та література», «Математика в школах України», «Фізика в школах України», «Біологія», «Хімія», «Історія та правознавство», «Інформатика в школі». «Класному керівнику. Усе для роботи», «Шкільний бібліотекар». Вони забезпечують учителів та класних керівників новими методичними матеріалами, розробками уроків, сценаріями позакласних заходів, необхідними для творчої праці (Рисунок 3).

З метою інформування педагогічного колективу систематично випускаємо інформаційні бюлетні «Нові надходження до бібліотеки», «На хвилинку зупинись, нові газети та журнали подивись». Для учнів розроблено пам'ятки, рекомендації про користування книгами та їх збереження.

Учителю потрібна інформація про нові технології в організації навчання та виховання, про апробовані результати наукових досліджень з основ наук. Адміністрації необхідна своєчасна інформація щодо організації контролю й управління в установі, яка дасть змогу грамотно й оперативно вирішувати педагогічні завдання. Ці необхідні відомості можна отримати в бібліотеці, де ведеться «Систематична картотека статей», у якій зібрані дані про статті й матеріали з періодичних видань, які отримує школа.

У цій картотеці – описи методичних статей із педагогічних газет та журналів. Вказані вище періодичні видання оперативно друкують нормативні й інструктивно-методичні матеріали, які сприяють підтримці навчально-виховного процесу в школі.

Вже не один рік бібліотека працює над створенням бази інформаційних даних інтернет-підписки педагогічних видань. В умовах обмеженого фінансування для придбання нової літератури з газет та журналів підбирається інформація, яка відповідає проблемам школи. Це так звані тематичні папки за відповідними темами, до яких збираються вирізки з газет та журналів минулих років, та ксерокопії матеріалів з нових періодичних видань:

- На допомогу вчителю: математики, фізики, історії, української мови та літератури, біології, географії, хімії
- Національно-патріотичне виховання
- Герої АТО
- Пам'яті небесної сотні
- Морально-етичне виховання
- Правове виховання
- Громадянське виховання
- Пам'яті жертв голодомору та політичних репресій
- 1 Вересня
- Випускний вечір
- Ми матір називаємо святою
- Мова рідна, слово рідне
- Не ступай на згубний шлях
- Навчаючи, виховуємо
- В моєму серці Україна

Рисунок 3

- Книги – морська глибина
- День пам'яті героїв Крут
- Бесіди з батьками
- В.Сухомлинський
- Леся Українка
- Т.Г.Шевченко

Бібліографічно-інформаційну роботу організуємо у школі за такими напрямками:

- масова;
- групова;
- індивідуальна (Рисунок 4).

Переважними формами цього напрямку роботи є:

- книжкові тематичні виставки;
- бібліографічні огляди новинок літератури;
- дні інформації (на засіданнях методичної ради школи, педагогічних рад та методичних

об'єднань);

- постійно діюча книжкова виставка «На хвилинку зупинись - на новинку подивись».

Групове інформування вчителів та учнів про надходження літератури за певною тематикою відбувається напередодні проведення предметних тижнів і супроводжується організацією книжкових виставок.

Працюючи над проблемою максимально повного задоволення інформаційних потреб своїх користувачів, особливу увагу звертаємо на вдосконалення та розширення системи каталогів і картотек (Рисунок 5).

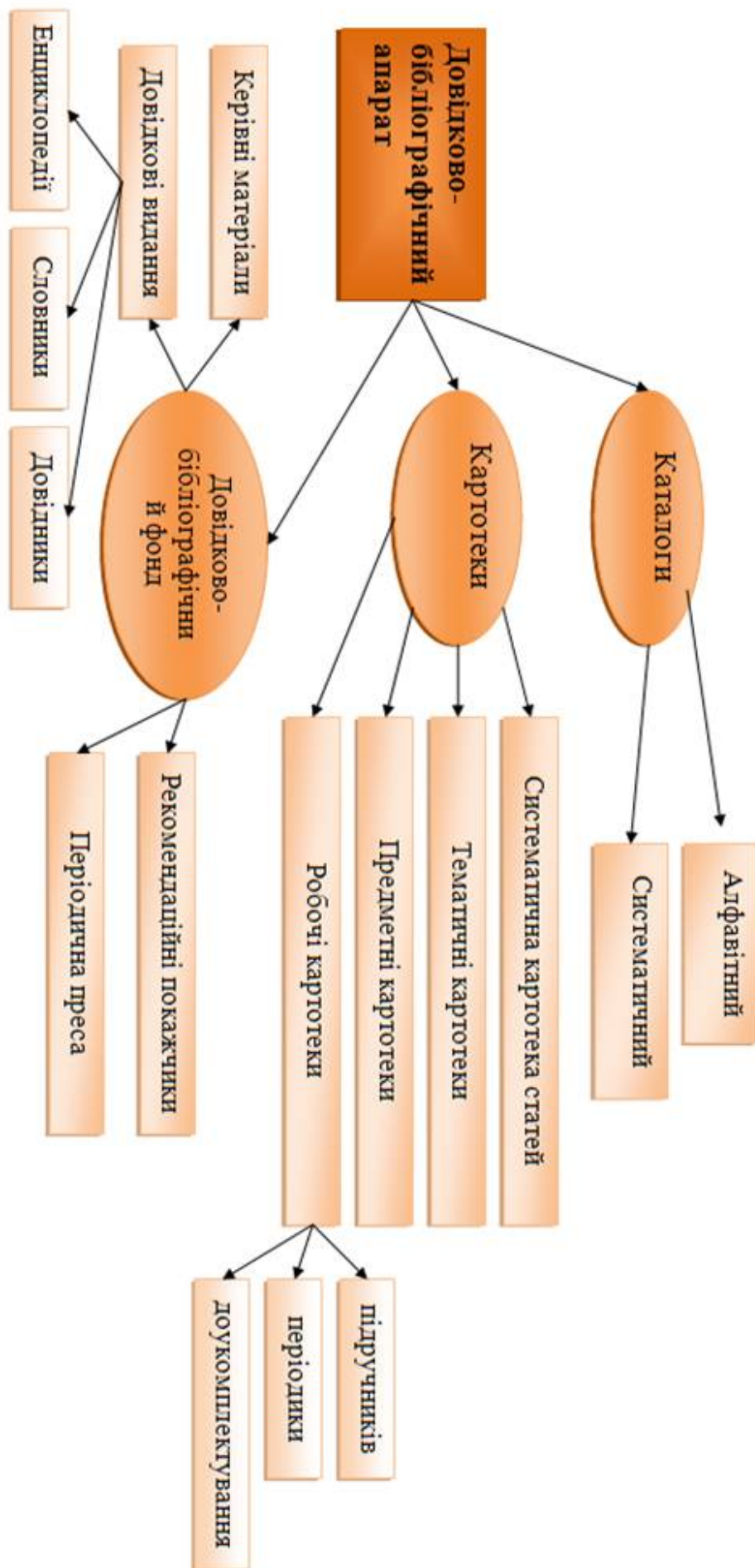

Рисунок 5

У бібліотеці, крім алфавітного та систематичного каталогів, є ряд тематичних картотек, які необхідні для повноцінного задоволення інформаційних потреб учнів та вчителів. Це:

- систематична картотека періодичних видань;
- картотека на допомогу вчителям-предметникам;
- сценарії виховних заходів;
- реєстраційна картотека руху підручників.

Відповідно до своїх посадових обов'язків бібліотекар, здійснює інформаційну підтримку проведення в школі предметних тижнів, місячників правових знань (у бібліотеці створено «Куточок правових знань»), надає допомогу у підготовці та проведенні Дня знань, Дня визволення міста від німецько-фашистських загарбників, до річниці Перемоги, до визначних дат діячів літератури та мистецтва.

Особливої взаємодії з бібліотекою потребують вчителі, які атестуються. Власне для них готуємо тематичний підбір інформації, нормативно-правову базу, інформаційні списки літератури та виступи на педрадах.

Ефективними щодо інформування учнів та популяризації літератури є різноманітні книжкові виставки різнопланової тематики, що охоплюють всі напрямки навчально-виховної роботи.

Щомісячно випускається бюлетень «Календар знаменних дат», що інформує читачів про події в Україні та за кордоном, дні народження та річниці видатних людей планети, відомих своїми відкриттями в різних галузях науки, техніки, літератури, мистецтва.

Таким чином, шкільна бібліотека розвиває творчі здібності, таланти, пізнавальні інтереси, сприяє успішному засвоєнню навчальних програм учнями, підвищенню методичної та педагогічної майстерності вчителів через відповідні інформування та різні форми обслуговування.

Для того, щоб встигати за плином часу і бути постійно в курсі всіх новинок, бібліотекар повинен підвищувати свою кваліфікацію. Звичайно, велику роль у підвищенні фахового рівня відіграють курси підвищення кваліфікації, семінари та періодичні видання «Шкільна бібліотека», «Шкільна бібліотека плюс», «Шкільний світ».

Усю свою роботу спрямовую на забезпечення навчально-виховного процесу всіма формами та методами бібліотечного та інформаційного обслуговування.

Якщо людина володіє вільним пошуком інформації в довідкових апаратах бібліотек, то вона зможе почерпнути для себе максимум потрібної інформації. У наш час термін «інформація» все частіше трактується як основний ресурс майбутнього, але повністю використовувати його зможуть лише ті члени суспільства, які мають необхідні знання та підготовку. Важливо вже з шкільного віку прищеплювати навички самостійного пошуку інформації, формувати уміння її ефективного збору.

Сучасний навчально-виховний процес складний і динамічний. Тому бібліотечний працівник повинен робити усе, щоб кожен його учасник отримав міцну інформаційно-методичну підтримку.

Суспільство повинно усвідомити, чим багатшими будуть скарби шкільних бібліотек, тим краще вона задовольнятиме інформаційні інтереси та запити учасників навчально-виховного процесу (Рисунок 6).

«Немає кращого фрегата, ніж Книга, – домчить до будь-яких берегів» – писав Е.Дікінсон. Бібліотекар – капітан того фрегата, курс якого складає читач. Тож давайте будемо вмільми капітанами та впевнено будемо вести читача до його мети!

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у практику роботи бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіті є обов'язковою передумовою формування інформаційного суспільства у широкому розумінні. Актуальність даної проблеми визначається низкою факторів. По-перше, запровадження новітніх інформаційних технологій в практиці навчально-виховного процесу дає змогу одержати доступ не лише до ресурсів

бібліотек, а й до світових інформаційних ресурсів. По-друге, шкільна бібліотека як соціальний інститут – багатогранне явище, якому належить головна функція – зробити інформацію доступною. По-третє, відіграючи важливу роль у розвитку інформаційної грамотності та культури своїх користувачів, бібліотека повинна забезпечувати доступ до якісного рівня інформації.

Бібліотеки закладів освіти сьогодні трансформуються в бібліотечно-інформаційні центри, що передбачає реалізацію ряду завдань:

- вдосконалення знань та практичних умінь із використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотечно-бібліографічній діяльності;
- накопичення, обробка та розповсюдження інформації та навчальних матеріалів у різних форматах;
- створення і наповнення бібліографічних баз даних, що дозволяють оперативно і повно знаходити необхідну інформацію;
- допомога учням і педагогам у визначенні ресурсів та використанні інформації;
- систематичне навчання учнів пошуково-аналітичної діяльності;
- виховання громадянської свідомості, доручення до культурної спадщини та самореалізації допомога творчого потенціалу.

Сучасні інформаційні технології докорінно змінили можливості бібліотечної роботи – від підходів до формування фонду до традиційних внутрішніх технологій. Використання комп'ютерних технологій відкриває широкі можливості для вдосконалення обслуговування читачів у шкільній бібліотеці. Бібліотека проводить різнопланову виховну, масову та інформаційну роботу.

Систематичне інформування читачів про нове надходження до фонду бібліотеки; надання інформації про видання та актуальні теми, які цікавлять користувачів бібліотеки; проведення масових заходів – всі ці аспекти бібліотечної роботи неможливо уявити без застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Комп'ютерні технології у своїй роботі використовуємо (**Рисунок7**) для:

- підготовки документації і звітності;
- створення електронних баз даних (підручників, нових надходжень в бібліотеку, періодичних видань);
- організації естетичного оформлення бібліотеки та наочної популяризації літератури (дизайн книжкових виставок, інформаційних стендів, календарів пам'ятних дат, тематичних полиць);
- підготовки презентацій, проведення масових заходів з читачами;
- підготовки інформаційних джерел щодо популяризації бібліотечного фонду та реклами бібліотеки (інформаційні бюлетні, буклети, рекомендаційні списки та огляди літератури, експрес-інформації, пам'ятки та інше).

Роль і місце шкільної бібліотеки у системі навчально-виховної роботи вечірньої школи

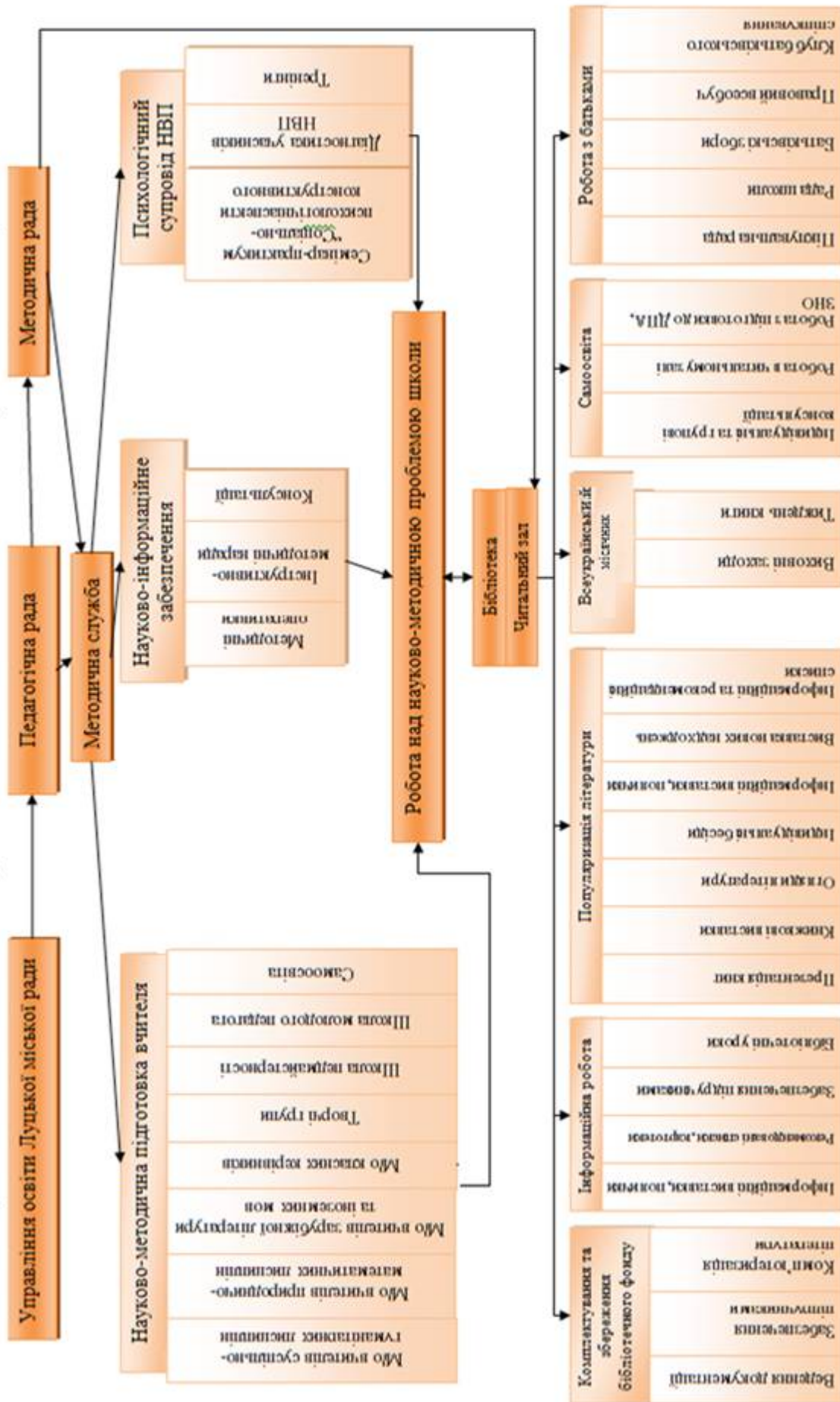

Рисунок 6

Роль ІКТ в діяльності бібліотеки в умовах вечірньої школи

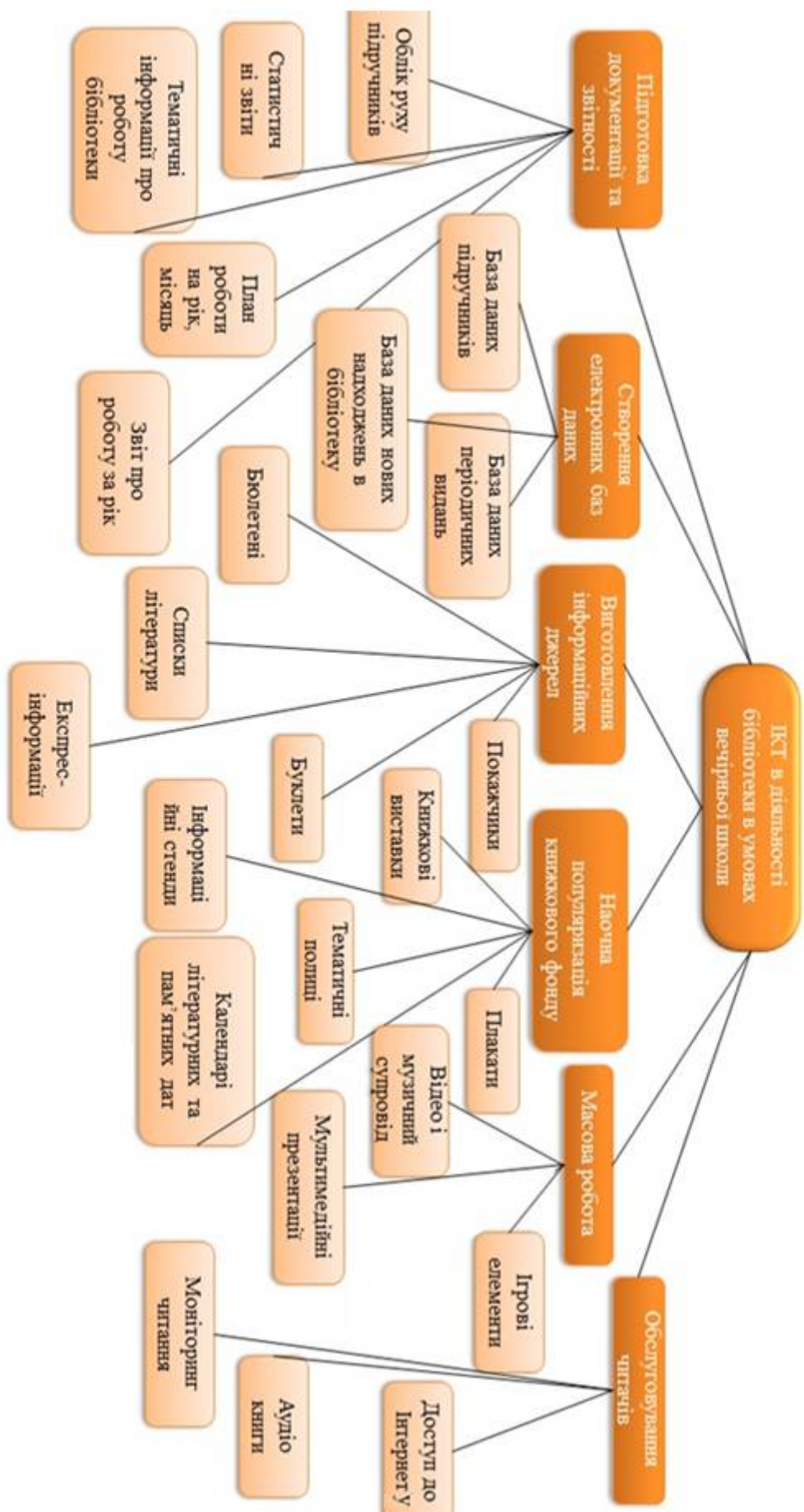

Рисунок 7

Основними напрямками роботи шкільної бібліотеки як інформаційного центру є:

- вивчення інформаційних потреб та запитів читачів;
- повноцінне інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу;
- інформаційний сервіс шкільної бібліотеки;
- формування в учнів інформаційної культури.

Суть інформаційної роботи шкільної бібліотеки полягає в тому, щоб довести до читача всю ту інформацію, якою володіє шкільна бібліотека. У друкованому вигляді всі інформаційні видання розміщені в Інформаційному куточку.

Робота шкільної бібліотеки багатогранна. Це і методично-інформаційний центр, де учні розвивають читацький смак, формують любов до книги, це і світ наукових відкриттів, світ творчості, художнього слова, де формується читацька особистість.

У початково-виховному процесі комунального закладу «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради» використовуються інформаційно-комунікаційні технології навчання, що зорієнтовані на формування особистості учня. Тому і зусилля бібліотеки спрямовані на те, щоб знайти, підтримати, розвинути в учнів кращі людські цінності, закласти механізм самореалізації, саморозвитку, самовдосконалення. Бібліотека намагається забезпечити оптимальні умови для розвитку кожного учня, його пізнавальних та творчих інтересів.

Здійснюючи бібліотечно-бібліографічну освіту, намагаємось забезпечити набуття та поглиблення знань учнів про книгу і бібліотеку – знання змісту окремих розділів шкільного фонду, використання каталогів і картотек, бібліографічних посібників, Інтернет – ресурсів.

Використання інноваційних технологій допомагає формуванню сучасного компетентного користувача інформації. Серед них – метод проектів. Саме з цією метою з учнями був реалізований інформаційно-пізнавальний проект «Плекаємо любов до книги». Підсумок роботи над проектом – виготовлення інформаційного буклету бібліотекаря Вуйцик А.Г. (**Рисунок 8**), випуск бібліотечного бюлетеня за підсумками літературного конкурсу «Книга – мудрості джерело» (Рисунок 9), створено учнівську презентацію «Сучасний читач і бібліотека» (Рисунок 10), створено інформаційно-консультативний веб-сайт в рамках проекту (Рисунок 11). Слід зазначити, що даний проект виконаний згідно вимог програми «Інтел. Навчання для майбутнього».

Голувала: бібліотекар Вуйцик А. Г.

На початку проєкту учні об'єдналися у три групи. Групи мали різні завдання:

- I - створити презентацію "Сучасний читач і бібліотека"
- II - випустити бібліотечний бюлетень за підсумками літературного конкурсу "Книга — мудрості джерело!"
- III - створити інформаційно-консультативний веб-сайт.

Мета і завдання проєкту:

- спонукати учнів до читання як захоплюючого процесу пізнання реального та віртуального світу;
- формувати сучасного компетентного читача, користувача інформації;
- довести необхідність культури читання, етикетування та використання засобів ІКТ.

КЗ «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради»

Шкільна бібліотека

м. Луцьк
в. Ковельська, 43

Телефон 725148, 724472
е-л. адреса vschool@lutsk@gmail.com
сайт vchschool.ucoz.ua

КЗ "Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради!"

Шкільна бібліотека

Інформаційно-пізнавальний проєкт:

“ПЛЕКАЄМО ЛЮБОВ ДО КНИГИ”

2014-2015 н.р.

Проект: “Плекаємо любов до КНИГИ”

Проект працював протягом чотирьох тижнів в рамках Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек під гаслом “Шкільна бібліотека стратегічний партнер освіти” з 01.10 по 31.10 2014 року.

Ришук
Учні I групи працювали у якості соціологів, дослідників та практиків.

Перші провели віртуальне опитування серед учнів школи з проблем:

- Які книжки Вам подобаються?
- Чи потрібні бібліотеки в сучасному суспільстві?
- Ви користуєтесь Інтернетом для ...

Другі працювали з джерелами інформації та досліджували проблему: Пошук літератури за допомогою систематичного каталога.

Треті, працювавши в бібліотеці та ознайомившись із роботою бібліотекаря, створили: Модель читання сучасного учня.

Учасники першої групи зробили висновок:

Шкільна бібліотека вечірньої школи:
- інформаційно-культурний центр навчального закладу;
- осередок реалізації ІКТ в умовах навчального процесу.

Учні II групи працювали у двох напрямках:

1. Співпраця з членами журі літературного конкурсу з метою оприлюднення його результатів.

2. Оформлення та редагування матеріалу, підбір малюнків.

3. Випуск літературного бюлетеня.

Учні III групи організували роботу наступним чином.

Одні підбирали матеріал у бібліотеці та у мережі Інтернет:

- Історія книгозбирання
- Перші бібліотеки
- Бібліотеки світу
- Бібліотеки України, Львівська

Інші редагували та естетично оформлювали випуск, підбирали малюнки, фотографії та анімації.

Бібліотека. Тиша. Століття.
 Історія і тисячі імен.
 Тут зібрані думки, ідеї світу,
 разом із мудрістю віків.

**КЗ “Луцька вечірня (змінна) школа
 Луцької міської ради”**

ПРОЕКТ: “Плакаємо любов до КНИГИ”

Бібліотечний бюлетень

Вітаємо переможців літературного конкурсу!!!

З 13 по 24 жовтня 2014 року серед учнів 11(12) класів у школі проходив літературний конкурс “Книга – мудрості джерело!”. Журі визначило переможців, ними стали:

Кротюк Марія –11 г клас (вч. Оксенчук Н.М.) - II місце	Переможець (I місце):
Ревуцька Ірина -12в клас (вч. Оксенчук Н.М.)	<p>Міценко Наталія – 12б клас (вч. укр.літ. Коляда Н.М.)</p> <p>Бібліотека – храм духовний, Скарбниця таємниць і знань. Свій власний світ отут наповнюй, Збагачуй душу без вагань.</p> <p>Бо кожна книга - то священне Нетлінне й вічне джерело. Старої мудрості відлуння І серця людського тепло.</p>
Захарченко Любов–12г клас (вч. Борецька І.І.) - III місце	
Вітківська Оксана -12б клас (вч. Коляда Н.М.)	
Шишко Наталія – 11д клас (вч. Оксенчук Н.М.)	
Левценюк Діана – 11г клас (вч. Оксенчук Н.М.)	
Солодуха Соломія – 11г клас (вч. Оксенчук Н.М.)	
Турко Світлана – 11г клас (вч. Оксенчук Н.М.)	
Прийма Анна – 11г клас (вч. Оксенчук Н.М.) - II місце	

43016 м.Луцьк
 вул. Ковельська, 43

Телефон: (725148, 724472)
 Ел. пошта: vschool.lutsk@gmail.com

ПРОЕКТ: Плекаємо любов до КНИГИ

Сучасний читач і бібліотека

Підготували:
учні КЗ "Луцька вечірня (змінна)
школа Луцької міської ради"

Керівник:
бібліотекар Вуйцик А.Г.

Ми об'єдналися:

> Соціологи – віртуальне опитування з проблем:

Які книжки Вам подобаються?

Чи потрібні бібліотеки в сучасному суспільстві?

Ви користуєтеся Інтернетом для . . .

> Дослідники – робота з джерелами інформації по проблемі: Пошук літератури за допомогою систематичного каталога.

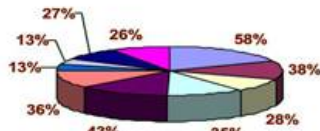
1.

> Практики – практична діяльність у бібліотеці та створення моделі читання сучасного учня.

Результат роботи соціологів

Які книжки вам подобаються?:

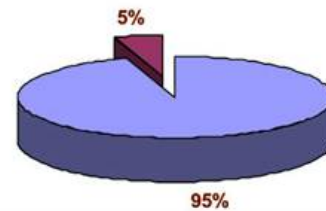

- пригодницькі
- історичні
- детективи
- про дружбу та кохання
- фантастика і фентезі
- веселі історії, жарти, гумор
- класика
- поезія
- енциклопедії, довідники
- науково-пізнавальна література

Результат роботи соціологів

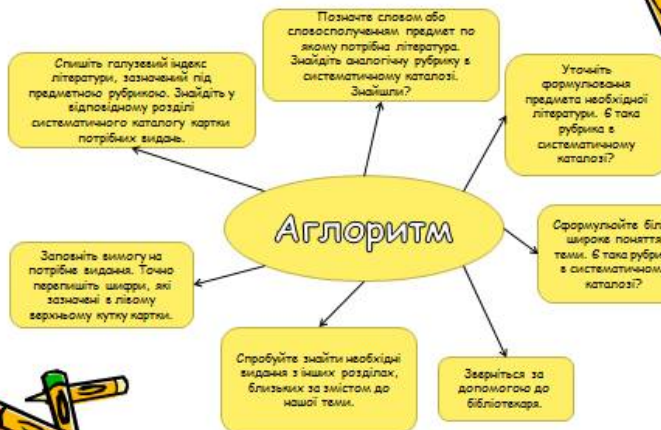
Чи потрібні бібліотеки в сучасному суспільстві?:

■ так
■ ні

Дослідники

Практики МОДЕЛЬ ЧИТАННЯ СУЧАСНОГО УЧНЯ

Пам'ятка учневі для роботи з книгою

1. Читай повільно, не поспішаючи - краще запам'ятаєш прочитане.
2. Дочитай книгу до кінця, не пропускай сторінок.
3. Осмислюй прочитане. Не допускай механічного читання.
4. Для свідомого сприймання ознайомся з анотацією, прочитай епілог.
5. Намагайся охоплювати поглядом цілі фрази, речення, абзаци.
6. Коли зустрічаєш незнайомі слова під час читання книжок, періодики, звертайся до словників, довідників, енциклопедій.
7. Не дочитавши книгу до кінця, вклади закладку на тому місці, де зупинився.
8. Прочитавши книгу, обговори її з товаришами, батьками.

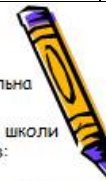
Висновок

- Шкільна бібліотека вечірньої школи:**
- інформаційно-культурний центр навчального закладу;
 - осередок реалізації ІКТ в умовах навчального процесу.

Використані джерела

1. Жадко Н. В. Проектное развитие библиотек / Н. В. Жадко // Шкільна бібліотека. — 2006. — № 8. — С. 15-17.
2. Лященко Г. Шкільна бібліотека. Інформаційний та виховний центр школи Г. Лященко ; упоряд. Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова. — Київ: Шкільний світ, 2011. — 128 с. — (Бібліотека "Шкільного світу").
3. Проектна діяльність у школі / упоряд. М. Голубенко. — Київ: Шкільний світ, — 2007. — 128 с. — (Бібліотека "Шкільного світу").
4. Сікорська, Н. Д. Застосування шкільною бібліотекою нових бібліотечних технологій / Н. Д. Сікорська // Шкільна бібліотека. — 2006. — № 8. С. 11-14.
5. Соколовська, В. В. Вплив читання на життя школяра: роздуми шкільного бібліотекаря / В. В. Соколовська // Шкільний бібліотекар. — 2011. — № 7. — С. 8-9.
6. Формування читацької компетентності у школярів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=466370.ko> вільний. — Назва з екрана. — (Дата звернення: 15.10.2014р.). — Мова: укр.
7. Ярова, Т. Сучасний учень і культура читання [Електронний ресурс] / Тетяна Ярова // Шкільна бібліотека. Електронний додаток. — Режим доступу: <http://www.osvita.biz/index.php?page=4&artid=1044>, вільний. — Назва з екрана. — (Дата звернення: 15.10.2014р.). — Мова: укр.

Дякуємо за увагу!!!

Рисунок 10

Історія книготисання

- ▶ Історія книготисання
- ▶ Перші бібліотеки
- ▶ Бібліотеки світу
- ▶ Бібліотеки України

Перше «бібліо», давньогрецьке «лібер», семітське «сефер», арабське «кітаб», подібно слов'янсько-білоруському «книга», прагматично означає: предмет, твір або частина твору. Шлях розвитку книги був довгим і складним. Який тільки матеріал не використовували люди для виготовлення книжок: камінь, глину, листя з кору дерева, шкуру тварин, бавовну, папірус, шовк, метал. Допокинули всі свої знання і досвід вигадав, люди навчилися зберігати їх. Скарбачем вони називали бібліотеки. У перекладі з давньогрецької мови слово «бібліотека» означає збирання, де зберігаються книги («бібліо» – книга, «тека» – сховище). Бібліотеки з'являлися з невеликих книг, давні статуї називали їх «матрьакі для дитя», тому, що квіттеробили людям дитя благаздано, а розум стіпави.

Шумерійці вже за 4000 років до нашої ери вили гавсти. Вони користувалися піктографією – малюванням гавстком. Поступово малюнки спрощувалися й стали знаками, слова позначувалися, ідеологіями. В країні де жили шумерійці було мало дерев, тому вони використовували глиняні плиточки. Рисочки на плиточці викладали троякозвучні гавсточки. Рисочки на плиточці викладали гавсточки шумерійці одержали назву квіттовікву. Таблиці виготовили вигроби вавилі чаксом і зарекомендували себе як найкращий матеріал. Во тому археологічні пошуки розкопували шумерійські міста і в кожному знаходили сотні таблиць з квіттовіквом. Іншою таблицю були акуратно розкладені по плиточках коралки. До коралки були прив'язані гавсточки ідеологіями. «Документи, що створюються майстерні плеті».

Перші книги, схожі на сучасні, з'явилися приблизно у I сторіччі н.е. Називалися вони колексами (я бумажному перекладі – книга з розплавленій віск. Писали по ложечку з поглибленими. В них записали систему. Декілька таких ложечок з'єднували шпурком у книгу. Поступово стали робити сторінки з більш легкого матеріалу: стітчатку папірцую, а потім пергаменту.

Давньохристиянські книги називали ієрогліфами. Прочитати ієрогліфи тільки в пошаровому сторінці. Над їх розшифруванням працювало багато вчених. Особливо велику роль відіграв французький дослідник Жан Франсуа Шавезольдон (1790-1832).

У період середньовіччя книги писали тільки в монастирях. Там же зберігали бібліотеки. У 1250 р. засновано Паризької університет (перший в Європі) і в Парижі створено першу публічну бібліотеку. Бібліотеки у Франції збудували за селами Міколадкашево.

Що означає в історії книготисання 1564 рік? І березня цього року в Москві Іван Федоров, який вивчив нашу історію під дотриманням ім'ям Першошукері, разом зі своїм учнем Петром Мстиславцем вигу стив першу книгу «Апостол». Видання в Львові знову «Апостол», Федоров в перемісті до неї згадує, що його перекладав вали. Така доля багатьох першошукері. В Львові Іван Федоров вигу стив і «Часівник» (1569) – книгу, яка вважалася молитвеною віршованою книгою. По тому часу книги не лише малювали, але й вичисляли трамплі. «Часівник» був невеликого формату, його було зручно носити з собою, але саме тому, що книги погано зберігалися. «Часівник» Івана Федорова належить до великих книжкових рідкостей.

Телефон 725148, 724472
ел. адреса vschool.lutsk@gmail.com
сайт vschool.lutsk.ua

Наша адреса:
м. Луцьк
в. Ковельська, 43

КЗ «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради»
Домашня сторінка | О. Івас | Наші координати | О. Івас

Бібліотека. Тільки. Століття.
Історія України боє.
Тут борали духом, цеє саєт,
разом і мовисто айліт.

- ▶ Історія книготисання
- ▶ Перші бібліотеки
- ▶ Бібліотеки світу
- ▶ Бібліотеки України

Перші бібліотеки

Перші бібліотеки були складені в бумажному записній цього слова. Наприкінці, ніж вий 5000 років, археологі виявили на території колишньої Месопотамії (сучасній Ірак). Вони являлися собою склади з 3000 гавсточек, табличок, що писали в основному узким і зовсім з сивою давнява, коли писали перші бібліотеки їх зберігати до сьогоднішнього часу. В них не тільки записувалися цілі, ає і окремі слова і переклади з латинської мови: «у квіт», «том», що вперше квіттовікву з бібліотекою, загрозувала суворо кара. При деяких фаронках – страсти. Доє статтями бібліотеки були сумачи. Заповнявали – папірці не щодня бібліотеки. Зиптали нависали на папірці були не тільки в прах, ає і вилучали доє чала чепила їх. Крім того, в бібліотеках, саєт книги вилучали на бересті, пергаменті та шовку.

Бібліотеки, Давнього Стівту мали квіттовік. До нашого часу дійшли лише невелика частина з них. В одній з статтями бібліотеки переклад книги був нависаний на стінні храму.

Перші квіттовікшани, про які мисля достовірно сказави – це бібліотеки гавсточек, гавсточек з квіттовіквом Ассирії, Вавилону, Уруру. В бібліотеці Ашур-Баналя-Буру не мисля 20 тис. гавсточек гавсточек. В бібліотеці правили астрономи і астролози, трамплі і математик, будівельники і лікарі, юристи, вичислювачі і жерці.

Бібліотеки давніх Єгипців були призначені тільки для царя і жерців. Африканська бібліотека VI ст. до н.е. складалася з книги, що були нависані на дощечках, папірі і папірці, в III ст. д.н.е. вивисла Паризька бібліотека та її створивши Олександрійська бібліотека статтями першобібліотека – Птоломею. В ній зберігувалося не менше 200 тис. сувоіт.

В стародавній Греції і Римі були і особисті бібліотеки квіттовік: Еврипіда, Демосфена, Діотима і Аристотеля. Циверон мав бібліотеку в Римі в 39 р. д.н.е. другі бібліотеки в Греції – Гай Алімпій Ціціон.

Росквіли гавсточку гавсточку бібліотеку – хоча в У вікні давній формі. Було: хто вигр гавсточку квіттовік, ає – лави – так була статтями квіттовік, де квіттовік не підписався вилучи водні і папір. Лави в квіттовікму Римі будувалися колом, вквіттовік, і з бібліотеками не буди працювали.

В середині вікні вивисані майстерні гавсточек – їх називали скарпентри. Щоб сувильний текст легше читався його ділили на маліші червовава листки. Роски це зипстер, лави писалися дощечками, шпурком, ає і вилучалися дощечками для квіттовік скарпентри, призначали скарпентри, золотом та дощечками квіттовік. Але й ті квіттовік, що не мали тавлас скарпентри буди доє дощечками.

У 1751 р. була заснована у Львові бібліотека Братського мисля. За 30 років, до 1972, фонд її становив 85 тис. книг. Після 20 тис. ооскарпентри гавсточек на європейських мисля, багато літератури на європейських мисля. У фонді унікальні збірки рукописних книг (європейських, грецьких, римських папірців), наукові лі, вилучи часів Англіканської буржуазної революції 17- створили та Великої французької революції. Бібліотека Конгресу у Вашингтоні, одна з найкращих бібліотек світу. Національна бібліотека США, центр національної бібліотечної діяльності (1800).

У Київській Русі першу бібліотеку зібрав Ярослав Мудрий. Книга була заснована в 1037 році при Софійському соборі. У ній зберігалися церковні твори літератури з європейської теорії, географії, історії, філософії, медицини, математики, фізики і історії. Авторами європейських авторів, давньогрецьких філософів і істориків Аристотеля, Геродота, Плутарха. У квіт XI століття головним квіттовікму центром Київської держави став Печерський монастир. Тут близько 1113 року літвечень Нестор нависан «Зівість пророків літ». При монастирі була вилуча бібліотека. Про неї писалися: ХІІ ст., Панко Аскапавіт, раски – це квіттовік, ає і вилучалися доє чала чепила їх. Крім того, в бібліотеках, саєт книги вилучали на бересті, пергаменті та шовку. Повністю зберігали під час пожеги в монастирі 1718 року.

На нашій землі, до цього періоду квіттовік гавсточку розвивали мисля, дощечками, шпурком, ає і вилучалися дощечками для квіттовік скарпентри, призначали скарпентри, золотом та дощечками квіттовік. Але й ті квіттовік, що не мали тавлас скарпентри буди доє дощечками.

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Бібліотека, Таша, Століття,
Історія і творчі імена,
Тут дірали думки, ідеї світу,
Радили із мудрості віків.

ПРОЕКТ: "Плакємо любов до КНИГИ"

Шкільна бібліотека

Рисунок 11

Компетентність – шлях до оновлення змісту бібліотечної роботи

Проблема компетентності у професійній діяльності має велике значення в наш час, оскільки у сучасному суспільстві рівень освіченості людини вже не визначається лише енциклопедичністю знань, як це було раніше. Сьогодні суспільство потребує від освіченої людини уміння ефективно вирішувати різноманітні проблеми на основі існуючих знань, а також постійно їх поповнювати, тобто безперервно навчатися. Головною ідеєю такого підходу є компетентісно-орієнтована освіта, спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях професійної діяльності та набуває соціальної самостійності.

Поняття компетентності (лат. *competens* – відповідний, здібний) передбачає сукупність фізичних та інтелектуальних якостей і властивостей, потрібних людині для самостійного й ефективного виходу з різних життєвих ситуацій, щоб створити кращі умови для себе в конструктивній взаємодії з іншими. Отже, компетентність означає наявність знань про різні аспекти життя, навичок творчого володіння інтелектуальним і фізичним інструментарієм, здатності взаємодіяти з іншими людьми в різних ситуаціях, а також характеризує повноту, достатність та адекватність здійснюваних дій, що базуються на наявності знань та відповідного практичного досвіду.

Компетентність – це майстерність не стільки в змісті виконання, скільки в організації і системному розумінні питань, пов'язаних з професійною діяльністю. Вона передбачає уміння вирішувати конкретні завдання, що стосуються діяльності, в якій працівник компетентний, визначає його здатність якісно і безпомилково виконувати свої функції як у звичайних, так і в екстремальних умовах, успішно освоювати нове і адаптуватися до умов, що швидко змінюються.

У бібліотечній справі сьогодні важливу роль відіграє саме такий, орієнтований на позитивний результат професіонал, спроможний успішно вирішувати складні завдання.

Науковці по-різному підходять до даного питання. Як правило, виділяють такі види ключових компетентностей.

Функціональна (професійна) компетентність характеризується професійними знаннями та умінням їх реалізовувати. Професійну компетентність бібліотечних кадрів розглядають в контексті модернізації бібліотек.

Поняття «компетентність» значно ширше понять «знання» й «уміння», оскільки містить здатність особистості переборювати стереотипи, відчувати наявні проблеми, виявляти гнучкість мислення, самостійність, цілеспрямованість та вольові якості. Професійна компетентність розглядається як системна, інтегративна єдність, синтез інтелектуальних складових, особистісних характеристик і досвіду, що дозволяють бібліотекарю використовувати свій потенціал, оперативно й успішно адаптуватися в професійній діяльності та суспільстві, що постійно змінюється.

Інтелектуальна компетентність виявляється у здатності аналітично мислити і здійснювати комплексний підхід до виконання своїх обов'язків. Ситуативна компетентність передбачає уміння діяти відповідно до певної ситуації. Часова компетентність відображає уміння раціонально планувати і використовувати робочий час. Вона містить адекватну оцінку витрат часу, так зване «почуття часу», уміння прораховувати програму досягнення мети в часовому просторі, правильно визначати витрати часу.

Соціальна компетентність передбачає наявність комунікаційних і інтеграційних здібностей, уміння підтримувати стосунки, сприймати і враховувати думки колег, вести бесіди та ін. Цей вид компетентності характеризує інтеракційні можливості працівника, культуру ділового спілкування як по вертикалі («керівник - підлеглий»), так і по горизонталі («працівники одного рівня»). Соціальна компетентність передбачає: знання етики ділового спілкування; уміння запобігати конфліктам, а в

разі їх виникнення – уміння коректно залагодити; уміння швидко і правильно передавати інформацію; уміння налагоджувати зв'язки, давати чіткі завдання працівникам, тактовно робити зауваження та вказувати на недоліки.

Цілеспрямоване набуття знань, умінь і навичок сприяє особистісному культурному розвитку, здатності швидко реагувати на запити часу. І тому саме бібліотеки своїм соціальним призначенням сприяють оволодінню новими знаннями, яких сьогодні надзвичайно потребує наше суспільство. Але бібліотека – це, передусім, фахівці. Бібліотечна професія відзначається багатогранністю своєї діяльності. Саме предмет, навколо якого базується бібліотечно-інформаційна, документно-комунікаційна, комунікативна, освітня діяльність, дає право бібліотекарям бути лідерами серед професійних груп. Нині вони виступають в ролі консультантів, аналітиків, технологів, радників, викладачів. Сучасний бібліотекар, насамперед, повинен володіти мистецтвом спілкування, бути компетентним у різних галузях знань.

Постійно оновлюючи зміст бібліотечної роботи, сучасні бібліотеки поступово автоматизують всі технологічні процеси, починаючи від комплектування фондів до видачі літератури користувачам. Але головною метою всіх новацій, які впроваджуються в бібліотеці (створення електронного каталогу, автоматизація всіх внутрішньобібліотечних процесів, Інтернет, обслуговування читачів в автоматизованому режимі тощо) є високоефективне, якісне та комфортне обслуговування користувачів.

Серед першочергових завдань сучасної бібліотеки – виховання фахівців, які навчатимуться і працюватимуть в умовах постійного зростання інформаційного потоку, фахівців з високим інтелектуальним потенціалом і інформаційною компетентністю. Тому невід'ємною частиною загальної освіти бібліотечних працівників стає інформаційна компетентність, яка набуває особливої актуальності в сучасних умовах.

Інформаційну компетентність бібліотекарів розглядають як сукупність трьох компонентів: інформаційний компонент (здатність ефективної роботи з інформацією у всіх формах її представлення); комп'ютерний або комп'ютерно-технологічний компонент (уміння та навички роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням); компонент застосовності (здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій у роботі з інформацією для розв'язання різноманітних задач).

Визначення основ формування комп'ютерної компетентності бібліотекаря-професіонала забезпечує чітке формулювання теоретичних положень, що визначають адекватність цілей і завдань, ефективність змісту, форм, методів, засобів й умов процесу оволодіння сучасною інформаційною технікою. Використання моделювання, системного й технологічного підходів дозволяє стверджувати, що основами формування комп'ютерної компетентності сучасного бібліотечного фахівця є наступні положення:

- об'єктом виступає комп'ютерна техніка, яка залежно від застосовуваної технології може бути і засобом формування професійної компетентності бібліотекарів;
- суб'єктом оволодіння комп'ютерною технікою виступають сучасні бібліотечні фахівці;
- комп'ютерна компетентність бібліотекаря-професіонала є критерієм соціальної й професійної мобільності.

Використання нових комп'ютерних технологій у бібліотеках для учнів – це, по-перше, крок до покращення бібліотечної роботи в сучасних умовах, по-друге, спосіб отримання найновішої інформації, приклад її ефективного зберігання та розподілу. Використовуючи комп'ютерні інформаційні системи в бібліотеці, читачі починають розуміти роль інформації та інформаційних технологій у житті людини. Але поява комп'ютерних інформаційно-пошукових систем у бібліотеках вимагає від користувачів спеціальних навичок: розуміння представлення інформації в базах даних, уміння вибрати основну галузь пошуку та використовувати ключові слова.

Розділ 2. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні учнів вечірньої школи

*Ми змінили своє оточення так
радикально, що тепер повинні
змінювати себе, щоб жити в
цьому новому оточенні.
Норберт Вінер*

Навчання в Інтернеті - запорука життєвого успіху

Інформаційно-комунікаційні технології формують образ сучасного суспільства, створюють нове середовище існування людини. Зміни охопили всі галузі людської діяльності – навчання і працю, міжособистісне спілкування і купівлю товарів, відпочинок і розваги, задоволення культурних потреб і ознайомлення з новинами.

Інформаційно-комунікаційні технології є досягненням науково-технічного прогресу і водночас його каталізатором. Прискорюючи темпи розвитку науки і техніки, вони роблять наш світ все більш і більш динамічним. Цей світ стає випробуванням для людини.

Сучасні реалії потребують від кожної особистості нової якості – спроможності швидко орієнтуватись у змінах, що відбуваються, усвідомлювати сутність інновацій і бути здатним не тільки опанувати, а й примножувати їх. Основу такої якості складають знання. Саме тому суспільство XXI століття називають суспільством знань.

Досягнення інформаційних і особливо комунікаційних технологій зробили освіту доступною кожній людині, розширили можливості для її продуктивної діяльності, для участі в колективних проєктах, для міжособистісного спілкування, для розвитку та прояву власних здібностей і самореалізації. Саме тому, доцільно пам'ятати про значення набутих умінь для досягнення життєвого успіху. Нині за роки навчання в школі і навіть у вищому навчальному закладі не можна набути таких знань, яких би вистачило на все життя. Для того, щоб бути компетентною людиною, людиною затребуваною, конкурентоздатною, потрібно знов і знов навчатися, використовуючи для нього всі доступні можливості, форми й засоби.

Навчання упродовж життя – таким є шлях до життєвого успіху в сучасному мінливому світі. Цей шлях пролягає через Інтернет, де кожен може скористатися інтелектуальними надбаннями всього людства.

Кому це потрібно?

Учням

Найбільшою проблемою сучасної школи є втрата учнями бажання навчатися. І це зрозуміло. Сьогодні учні поза межами школи оточені океаном яскравої, розмаїтої, захопливої розважальної інформації. Інтернет, кіно, телебачення, відео, комп'ютерні ігри. Шкільна освіта втратила монополію щодо розвитку дитини. Шкільний навчальний процес часто програє в наочності, легкості й невимушеності сприйняття, зокрема й через застарілі традиційні способи подачі інформації. Мотивація учнів втрачається. Учителі шукають нові методи, підходи, форми. Безперечно, комп'ютерні технології сприяють активізації навчальної діяльності учнів. Комп'ютер і світова мережа Інтернет мають безліч цікавих навчальних ресурсів, поданих у мультимедійній ігровій формі. Електронні дидактичні матеріали дають змогу також індивідуалізувати навчання не тільки за темпом

вивчення матеріалу, а й за логікою та типом його сприйняття. Вони в кілька разів підвищують швидкість і точність збирання й обробки інформації, дають змогу коригувати, є потужним інструментом.

Завдяки мультимедійним технологіям відкриваються нові можливості для творчості й розвитку дітей. Відшукати такі ресурси іноді нелегко. Суттєву проблему створює також процес ознайомлення учнів із такими ресурсами. Оптимальним варіантом може стати підрозділ шкільного сайту, у якому рекомендовані освітні ресурси подаються у вигляді гіперпосилань.

Можливості сайту допомагають супроводжувати гіперпосилання короткими коментарями, описом та рекомендаціями педагогів. Доцільно групувати навчальні матеріали за предметами, класами, темами. Під час уроку в кабінеті ІКТ такі ресурси завжди напоготові, їх легко рекомендувати учням. Достатньо знати одну адресу сайту школи.

Більшість процесів фізики, хімії, біології неможливо побачити з огляду на безпеку або відсутність спеціальних приладів. Також неможливо на уроках географії побачити різні континенти, кліматичні зони, життя людей і тварин. Неможливо, якщо не застосувати сучасні підходи до викладання цих предметів.

Сьогодні ми маємо потужний ресурс у вигляді комп'ютерних і мережевих технологій. Навчання за допомогою мультимедійних ресурсів стає цікавим, захопливим, наочним. Тому впровадження цих засобів у сучасний навчальний процес є абсолютно природним явищем.

Актуальна проблема системи освіти – забезпечення учнів сучасними навчальними підручниками та посібниками. Традиційні друковані книги не встигають за змінами. Проблему розв'язують випуском додаткових електронних засобів навчання. Збереження та поширення електронних навчальних матеріалів має бути організоване певним чином, здійснюватися через електронні бібліотеки. Найзручніший доступ до такої електронної бібліотеки можна організувати через ресурси мережі Інтернет. І таких бібліотек може бути кілька. Іноді книга може знадобитися несподівано.

Де учням шукати ці бібліотеки? Логічно, якщо вхід до бібліотек буде на сайті школи. Шкільна електронна бібліотека може взяти на себе збереження та поширення електронних навчальних ресурсів. У разі внесення змін у будь-який підручник нова його версія стає доступною для всіх учнів водночас. Сайт школи, бібліотеки допоможе поширити також електронні дидактичні матеріали вчителів, підготовлені для окремих уроків. Централізований доступ до них дає змогу постійно контролювати їх якість і унеможливорює появу в учнів випадкових несертифікованих навчальних матеріалів низької якості.

Запити сучасних учнів значно перевищують регіональні стандарти. Шкільний сайт може стати «вікном у Європу» і світовий освітній простір Самостійні пошуки світових стандартів можуть бути небезпечними й помилковими. Розміщена на сайті інформація від досвідчених педагогів допоможе учням знайти оптимальні шляхи до якісної освіти. Сайт школи – це довідник і порадишник учня: які завтра уроки, що задавали, які зміни відбулися в розкладі й багато іншого.

Батькам

Батьки сучасних учнів здебільшого поглинуті процесом матеріального забезпечення добробуту сім'ї. Часто вони з'являються в школі, коли їхня дитина має проблеми. Цього можливо уникнути регулярним відвідуванням школи. Та де взяти час? Електронний журнал на сайті школи допоможе щодня контролювати процес навчання. Учень може загубити щоденник, а сайт школи завжди буде доступним.

Батьки здебільшого хотіли б допомогти дітям опанувати навчальний матеріал. Проте самі не завжди мають достатній рівень обізнаності з різних предметів. А якщо учень хворів? Після хвороби

йому доводиться наздоганяти пропущений матеріал. Де взяти допоміжні матеріали? З чого розпочати? Що саме необхідно вивчати?

Під час уроку учні перебувають під наглядом досвідчених педагогів. Іноді незначної підказки, малого поштовху з боку вчителя достатньо для розв'язання складного завдання. А вдома під час виконання домашнього завдання кожен учень залишається наодинці з підручником. Організована система дистанційного навчання має всі можливості заочного спілкування з педагогами, консультування, надання допомоги. Логічно шукати таку систему на шкільному сайті.

Підстави для використання сайту школи в управлінні:

- сайт допоможе значно зекономити час, який витрачають на розв'язання організаційних завдань;
- сайт забезпечить адміністрації та педагогам постійний доступ до надійної і всебічної інформації, без чого неможливо приймати обґрунтовані рішення в потрібний час і в необхідному напрямі.

Учителям

Проблема творчої самореалізації педагога в професії нині є однією з найактуальніших. Майже перед кожним учителем колись постає проблема створення своєї системи навчання. При цьому доводиться збирати, переробляти й систематизувати велику кількість матеріалів. Накопичений досвід часто залишається непоширеним, а іноді просто губиться. Причин багато: скромність педагогів, завантаженість повсякденними проблемами, відсутність мотивації. Часто вчителі просто не знають, де і як саме вони можуть показати свої напрацювання.

Найголовнішою проблемою педагогічної спільноти залишається створення інноваційного освітнього середовища на основі нових інформаційних, комунікаційних та педагогічних технологій.

Керівникам

Сьогодні управління школою – це демократичний процес, заснований на взаємоповазі, переході від управління до самоуправління, залученні до процесу управління всіх учасників навчально-виховного процесу. За цих умов великого значення набуває своєчасність, повнота й достовірність інформації. Сайт школи відкриває широкі можливості розширення інформаційного середовища для всіх суб'єктів освітнього процесу, допомагає реалізувати маркетингову функцію управління школою.

Насамперед сайт є «візитною» карткою школи, презентацією навчального закладу в глобальній мережі. Досягнення й напрями діяльності школи можуть бути доступні для кожного користувача мережі Інтернет. Інформаційні процеси впливають на всі складові освітньої системи: зміст освіти і виховання, діяльність педагогічних і допоміжних кадрів, розв'язання фінансово-господарських питань, а також визначають систему орієнтирів і точок розвитку освітньої системи загалом.

«Школа повинна допомагати молоді стати впевненими та активними громадянами; якщо ніхто не буде цікавитись політикою, вона стане сферою діяльності тих, хто найменше до цього здатен» – такі слова Вацлава Гавела стали епіграфом Програми «Школа як осередок розвитку громади» Всесвітнього фонду «Крок за кроком». Партнерство школи та громади передбачає постійний обмін інформацією, який може забезпечити шкільний сайт.

Дистанційне навчання – вимога сьогодення

Сьогодні інформаційні технології стали невід’ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. У цих умовах змін вимагає й система навчання. Актуальність даного питання має місце у сучасному освітньому середовищі, адже якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп’ютерні технології та Інтернет. Вони дають змогу вчителю краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання учнів та підвищити їхній інтерес до навчання. Вчитель має можливість отримувати сучасну інформацію, активно спілкуватися з колегами, учнями та батьками. Завдяки цьому підвищується авторитет вчителя, він дійсно може бути носієм культури, знань.

Оскільки традиційні форми, методи та засоби навчання не завжди відповідають вимогам сучасного уроку і не підлягають тенденціям стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, то це спонукає педагогів до впровадження інноваційних методів навчання та використання й адаптування їх в навчальний процес.

Дистанційне навчання – нова організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання. Воно призначене для широкого кола населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров’я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу. Процес навчання може відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі Інтернет.

Процес дистанційного навчання орієнтує учнів на творчий пошук інформації, вміння самостійно набувати необхідні знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань з використанням сучасних технологій. Учителі повинні мати універсальну підготовку – володіти сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, бути психологічно готовим до роботи з учнями у новому навчально-пізнавальному середовищі.

Переваги дистанційного навчання:

- можливість брати участь у інтелектуальних змаганнях, вчитись вирішувати задачі підвищеної складності, перевіряти свої знання, здобувати перемоги, не виходячи з дому та додаткові можливості вступу до вищих навчальних закладів;
- гнучкість – можливість викладення матеріалу курсу з урахуванням підготовки, здібностей учнів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації з незрозумілих тем, а також низки питань – підказок тощо;
- актуальність – можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних розробок;
- зручність – можливість навчання у зручний час, у певному місці, здобуття освіти без відриву від основної роботи, відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу;
- модульність – розбиття матеріалу на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого учня або класу (групи) загалом;
- економічна ефективність – метод навчання дешевший, ніж традиційні, завдяки ефективному використанню навчальних приміщень, полегшеному коригуванню електронних навчальних матеріалів та мультимедіа до них;
- можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю учнів;
- інтерактивність – активне спілкування між учнями і вчителем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу;
- більші можливості контролю якості навчання, які передбачають проведення дискусій, чатів, використання самоконтролю, відсутність психологічних бар’єрів;

– відсутність географічних кордонів для здобуття освіти. Різні курси можна вивчати в різних навчальних закладах світу.

Необхідними умовами для дистанційного навчання є доступ до комп'ютера, вихід до мережі Інтернет, бажання навчатися і вміння працювати самостійно. Це дуже важливо, тому що саме від цих двох рис залежить ефективність всього навчального процесу.

Основними видами забезпечення дистанційного навчання є:

- методичне – методики, рекомендації з технології дистанційного навчання з урахуванням дидактичних і психологічних аспектів;
- програмне – системні програми, комп'ютерні навчальні програми;
- технічне – персональні ЕОМ для організації сервера, персональні і мережеві комп'ютери;
- інформаційне – конспекти лекцій, підручники, та інші методичні матеріали на паперових і магнітних носіях, довідники, різноманітні бази даних з методичних матеріалів;
- організаційне – нормативні документи держави та організацій, визначальні структури організацій, що ведуть дистанційне навчання, міжнародні зв'язки.

Враховуючи особливості учнівського контингенту Луцької вечірньої (змінної) школи, саме використання елементів дистанційного навчання дасть змогу забезпечити рівний доступ до освіти учням різних форм навчання (очної, заочної, заочних груп та екстернату). Адже учні школи зайняті у позаурочний час:

- 28 % поєднує навчання у школі з навчанням у інших закладах (ВПТУ, семінарія, курси),
- 36 % працюють,
- 18% виховують дітей, вагітні,
- 18 % живуть окремо від батьків,
- 10 % мають сім'ю.

Веб-ресурси Луцької вечірньої (змінної) школи

Сучасний навчальний заклад поряд з основним призначенням – навчати та виховувати дітей – повинен бути осередком інформації, яка зацікавлює громадськість, батьків, педагогів та школярів. Перед сучасним навчальним закладом постала вимога сьогодення – мати досконалий шкільний веб-ресурс, який надасть змогу презентувати школу, розмістити свої напрацювання, шкільні новини, створити засіб спілкування в мережі Інтернет.

Дуже часто, переглядаючи розміщений в Інтернеті шкільний сайт, бачиш, що він належить до так званих мертвих сайтів, тобто інформація на ньому не оновлюється майже від моменту створення. Сайт живий, коли є зацікавлені в ньому користувачі.

Адміністрація школи зважила всі «за» і «проти». Веб-сайт школи є потужним інформаційно-навчальним та виховним ресурсом. Він супроводжує всі сторінки шкільного життя. Сайт Луцької вечірньої (змінної) школи (**Рисунок 12**) (<http://vechschool.ucoz.ua>) функціонує з 2009 року. Враховуючи зміни в освіті в цілому та функціонування нашого навчального закладу він постійно вдосконалюється та доповнюється.

Меню сайту складається з розділів:

- Герої не вмирають
- Головна
- Навчально-виховний процес
- Методична робота

- Виховна робота
- Шкільна бібліотека
- Дистанційне навчання
- Сторінка екстерна
- Сторінка батьків
- Піклувальна рада школи
- Учнівська сторінка
- ЗНО
- ДПА
- Новини
- КМСД Луцького МВ
- Сайти вчителів
- Фотоальбоми

Слід зазначити, що він розміщений на безкоштовному хостингу та має обмежений ресурс.

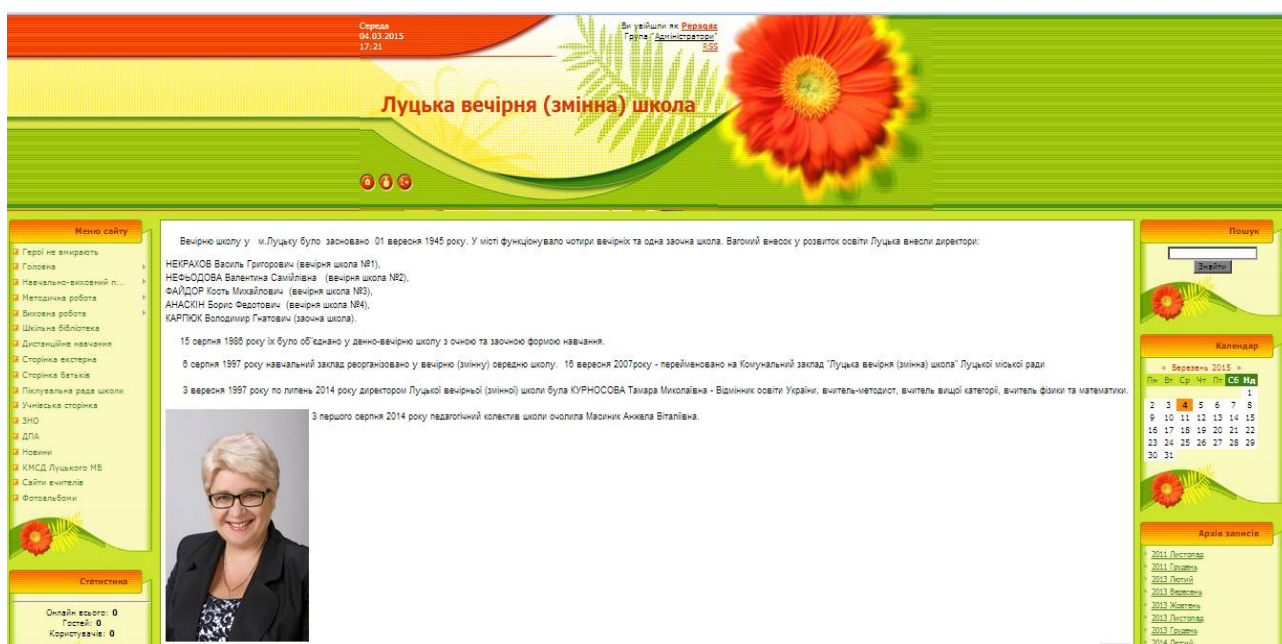

Рисунок 12

Як було сказано вище, з метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти учнів вечірньої школи запроваджуються елементи дистанційного навчання. З 2014 року створено сайт дистанційного навчання Луцької вечірньої (змінної) школи (**Рисунок13**) (<http://vechschool.esy.es>), який розроблено на базі безкоштовної платформи Moodle та розміщений на безкоштовному українському хостингу Hostinger (<http://www.hostinger.com.ua>), сервер якого дає малу потужність.

Сайт дистанційного навчання школи наповнений навчальною інформацією для учнів 10-12 класів та дозволяє забезпечити он-лайн спілкування з учнями заочної, екстернатної форм навчання, консультування батьків.

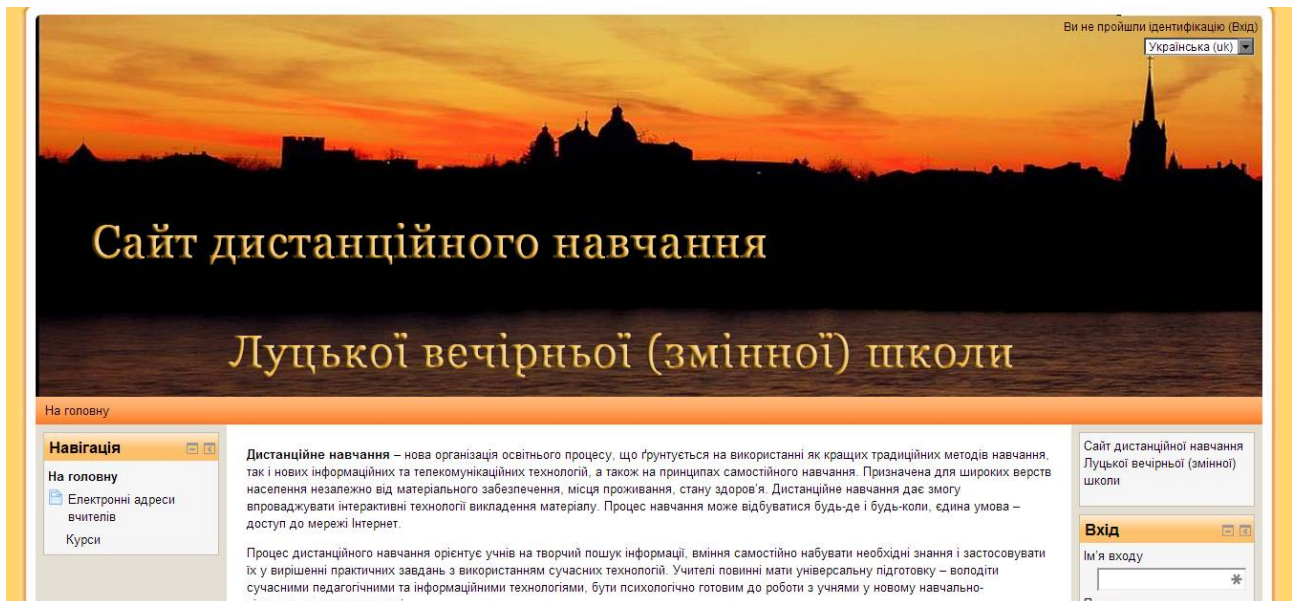

Рисунок 13

У зв'язку з обмеженням фінансування школи та необхідністю в розміщенні на шкільних веб-ресурсах великого об'єму інформації у 2014 році розроблено сайт бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи (Рисунок 14) (<http://vechbiblio.ucoz.ua>). Він розміщений на безкоштовному хостингу Ucoz (<http://www.ucoz.ua>).

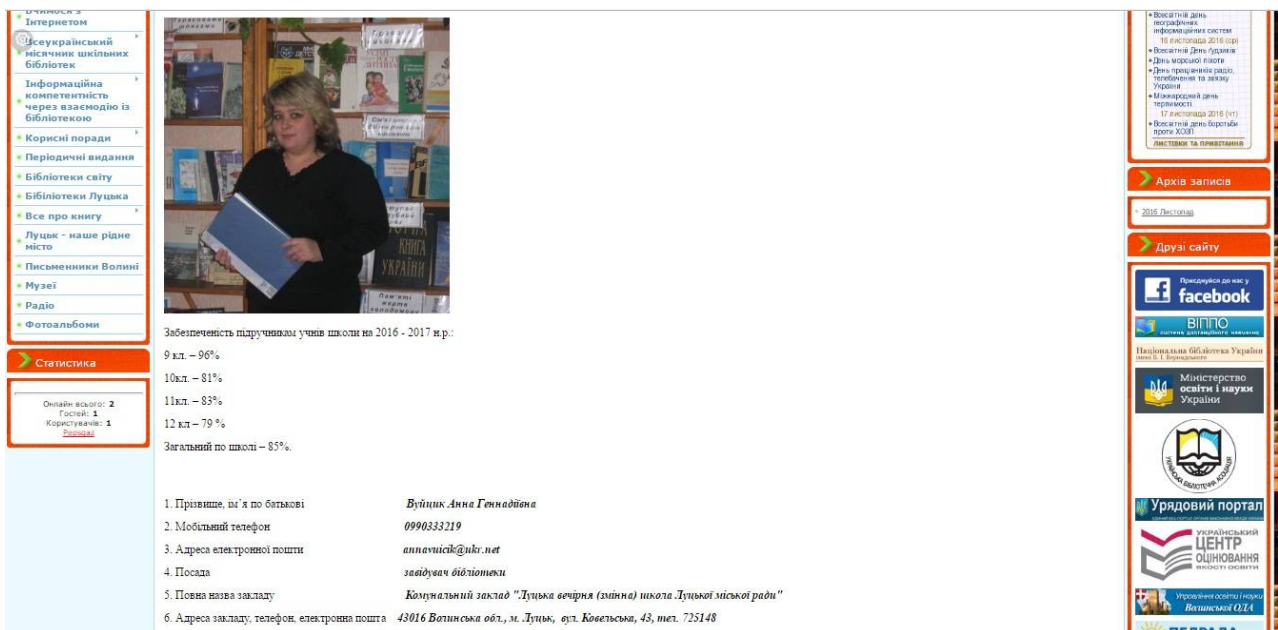

Рисунок 14

Соціальні мережі як засіб реклами бібліотеки

Функціонування соціальних мереж набуло сьогодні надзвичайно стрімкого розвитку і вже, мабуть, немає людей, які б не чули про ВКонтакте, Facebook, Twitter, Flickr, Blogspot та ін. Вони отримали статус не тільки віртуального простору для знайомств, спілкування тощо, але й зручного засобу обміну інформацією, зокрема й академічних установ, а подекуди й виконують функції засобів масової інформації.

Соціальні мережі для бібліотек є однією з найголовніших можливостей реклами своєї діяльності та послуг. Крім того, соціальні мережі – це найменш затратний вид піару та найбільш зручний, адже важливі інструменти, а це – комп'ютерне робоче місце та доступ до Інтернету є на сьогодні майже у кожній бібліотеці.

Активна робота в соціальних мережах для бібліотекарів дозволяє не лише прорекламувати свою бібліотеку та її послуги, але й залучати учасників навчально-виховного процесу, колег до різного роду обговорень, просувати поточні і минулі проекти, ділитись та обмінюватись досвідом, проводити конкурси та самим брати в них участь тощо.

Для ефективного використання можливостей соціальних мереж у власній медіа діяльності, бібліотекарям потрібно:

- визначити для себе найбільш оптимальну соціальну мережу, орієнтуючись на своїх користувачів (тобто, в якій соцмережі зосереджена найбільша кількість як стаціонарних, так і потенційних відвідувачів бібліотеки);
- зорієнтуватись в можливостях, які відкривають перед бібліотекою сучасні соціальні мережі;
- відмінно володіти мережевим етикетом;
- навчитись якісно піарити свою сторінку у мережі та здобути прихильників.

І дійсно, в сучасних умовах масової інтеграції в мережу Інтернет, робота бібліотеки не повинна залишатись осторонь інновацій. Якщо місцеві ЗМІ не завжди можуть надати потрібну інформаційну підтримку, то соціальні мережі дають можливість найбільш оперативно анонсувати діяльність бібліотеки широкому колу онлайн користувачів.

Існує три основні види соціальних мереж:

- соціальні мережі на загальну тематику (*спрямовані на підтримку і налагодження вже існуючих контактів та пошук нових знайомих*);
- ділові соціальні мережі (*спрямовані на професійний розвиток та побудову кар'єри*);
- спеціалізовані соціальні мережі (*займають певну нішу в своєму секторі, і збирають аудиторію за конкретними інтересами: музика, хобі, плітки тощо*).

Присутність бібліотеки у будь-якій соціальній мережі, насамперед, дозволяє їй рекламувати себе як культурно-освітню організацію, поширювати інформацію про майбутні події та події, які вже відбулися. Соціальні мережі дають можливість ділитись інформацією з постійними та потенційними користувачами або партнерами бібліотеки, а також просувати поточні та минулі проекти, ділитись з віртуальними користувачами своїми успіхами та досягненнями. Крім того, за допомогою соціальних мереж бібліотекарі можуть залучати громадськість до різного роду обговорень з метою визначення пріоритетних напрямів подальшої діяльності бібліотеки, оголошувати конкурси та проводити їх в режимі онлайн.

Як знайти свого постійного відвідувача в мережі? По-перше, потрібно знайти свій сегмент і писати про те, що дійсно цікаве для самого дописувача. Зокрема, якщо сторінка створюється для бібліотеки, тоді і писати потрібно про роботу бібліотеки, її соціокультурну, проектну діяльність, партнерів та друзів тощо. У своїх постах слід використовувати відео та зображення. Якщо це пости про соціокультурну діяльність, їх обов'язково потрібно підкріплювати відео або фотоматеріалами. Публікації у соціальній мережі повинні бути регулярними, щоб онлайн-користувач «влотив хвилю»

періодичності наповнення сторінки бібліотеки і знав наперед, коли на нього чекає нова інформація. Обов'язково перед тим, як надати нову інформацію, перевіряйте її на орфографію, редагуйте помилки, адже потрібно виробити авторитетність бібліотеки та довіру до неї у свого читача.

Спілкування з відвідувачами сторінки бібліотеки у соціальній мережі є важливим чинником її популярності. Віртуальні читачі відчувають, що їхня думка важлива, що завжди є куди звернутись за допомогою у вирішенні будь-яких інформаційних потреб тощо. Тому завжди потрібно запитувати своїх прихильників у соціальних мережах, що саме вони хочуть почути, в яких темах для обговорення хочуть брати участь, завжди відповідати на коментарі тощо. Існує прекрасна функція в мережі під назвою *реблогінг* – це коли різні групи у соціальних мережах домовляються про взаємну підтримку та рекламу. Це чудова можливість привернути до своєї сторінки ще більшу кількість відвідувачів. Для привернення уваги до сторінки бібліотеки у соціальній мережі варто також брати активну участь в обговореннях інших учасників соцмережі, «лайкати» інформацію друзів (відмічати як ту, що сподобалась), репостити вподобану інформацію та бути активним в обговореннях, які стосуються життя громади.

При цьому досить важливо дотримуватись мережевого етикету.

Мережевий етикет, або Нетикет – («netiquette»; від англ. network etiquette) – це правила поведінки, спілкування, традицій у мережі Інтернет. Хто встановлює ці правила і навіщо? Адже мережа Інтернет – це ніби всесвіт вседозволеності та свободи, і навіщо обмежувати себе певними рамками? Правила Нетикету встановлюють користувачі мережі. Так само як і в реальному світі, у віртуальному теж повинні бути свої правила етикету. Саме від того, який відсоток користувачів дотримується правил віртуального спілкування, залежить зручність існування в мережі всіх інших. Краще не писати повідомлення суцільними заголовними літерами, текст повинен мати читабельний вигляд. Потрібно дотримуватись також трьох «НЕ»: не провокувати скандалів, не переходити на особистості та не пропагувати/не заохочувати протизаконні дії. Також не варто розміщувати на сторінці бібліотеки комерційну рекламу та спам – це може знизити відвідуваність сторінки. Інколи на сторінці бібліотеки у соціальній мережі можуть залишатись негативні коментарі. Не варто відразу видаляти такі коментарі, а звернути увагу які вони: емоційні, агресивні чи це зважена критика. Якщо критика дійсно конструктивна, потрібно дати на неї спокійну, зважену відповідь та знайти точки дотику. В своїх відповідях на коментарі потрібно бути ввічливим, професійним, подякувати та аргументувати свою думку. Звісно, краще не мовчати, але чи завжди варто відповідати? Потрібно пам'ятати про правило трьох «НЕ» та не провокувати або ж брати участь у скандалах та образах.

Для того, щоб знайти та втримати свого онлайн читача, потрібно доволі багато часу та зусиль. Пам'ятка про те, що ваша аудиторія завжди на клік від того, щоб прийти або піти від Вас, повинна надихати та тримати в тонусі.

Бібліотека Луцької вечірньої (змінної) школи у соціальних мережах

Рисунок 15

Як було вказано вище, сайт бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи (<http://vechbiblio.ucoz.ua>) функціонує з 2014 року.

Сайт розрахований на учнів, вчителів, батьків, бібліотекарів та тих, хто не байдужий до книг та читання. Це візитна картка бібліотеки комунального закладу «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради».

Мета створення сайту:

- розширити інформаційний простір бібліотеки;
- популяризувати книги та бібліотеку;
- інформувати відвідувачів про діяльність шкільної бібліотеки;
- залучати читачів до книги та читання;
- розширити коло спілкування.

Перед початком створення сайту шкільної бібліотеки було проведено опитування учасників навчально-виховного процесу щодо його структури та наповнення.

Використання мережевих інтерактивних технологій для заохочення читання і просування літератури та електронних ресурсів є одним з найбільш перспективних напрямків роботи з школярами, тому що дозволяє не тільки залучати до читання, а й формувати навички інформаційної грамотності, групової роботи і співпраці.

Поступово відходить у минуле імідж бібліотеки як сховища документів на паперових носіях, все більше зростають потреби у використанні електронних ресурсів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах діяльності бібліотеки дозволяє вивести інформаційно-бібліотечне обслуговування в шкільній бібліотеці на якісно новий рівень.

Таким чином, меню сайту має структуру (Рисунок 15).

Дизайн сайту розроблено згідно тематичного напрямку та в спокійних тонах. Для зручності користувачів розміщення інформації та інструментів управління є інтуїтивно зрозумілим для відвідувачів.

На сторінці «Шкільна бібліотека» сайту школи міститься посилання для переходу на сайт шкільної бібліотеки.

Слід зазначити, що сторінки «Вчимося з Інтернетом», «Корисні поради» (Рисунок 16), «Інформаційна компетентність через взаємодію із бібліотекою» носять навчальний характер; «Про школу», «Про бібліотеку», «Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек» описують освітні послуги; «Календар знаменних і пам'ятних дат», «Слідами українських традицій та історії»,

«Періодичні видання», «Все про книгу», «Бібліотеки світу», «Бібліотеки Луцька», «Луцьк – наше рідне місто», «Фотоальбоми», «Музеї», «Письменники Волині», «Радіо» сприяють мотивації навчальної діяльності учнів, розвитку кругозору гостей сайту.

Рисунок 16

Банери, розміщені на сайті шкільної бібліотеки, пов'язують відвідувачів через гіперпосилання із сайтами МОН, Урядового порталу, УЦОЯО, «Педрода», ВІППО, УБА, бібліотеки імені Василя Сухомлинського, Управління освіти і науки ВОДА, центру зайнятості.

«Головна сторінка» знайомить відвідувачів сайту з бібліотекарем школи Вуйцик А.Г., дає інформацію про завдання бібліотеки, її фонд, забезпеченість підручниками учнів школи.

Представляє навчальний заклад та дає змогу посиланням перейти на сайт Луцької вечірньої (змінної) школи сторінка «Про школу».

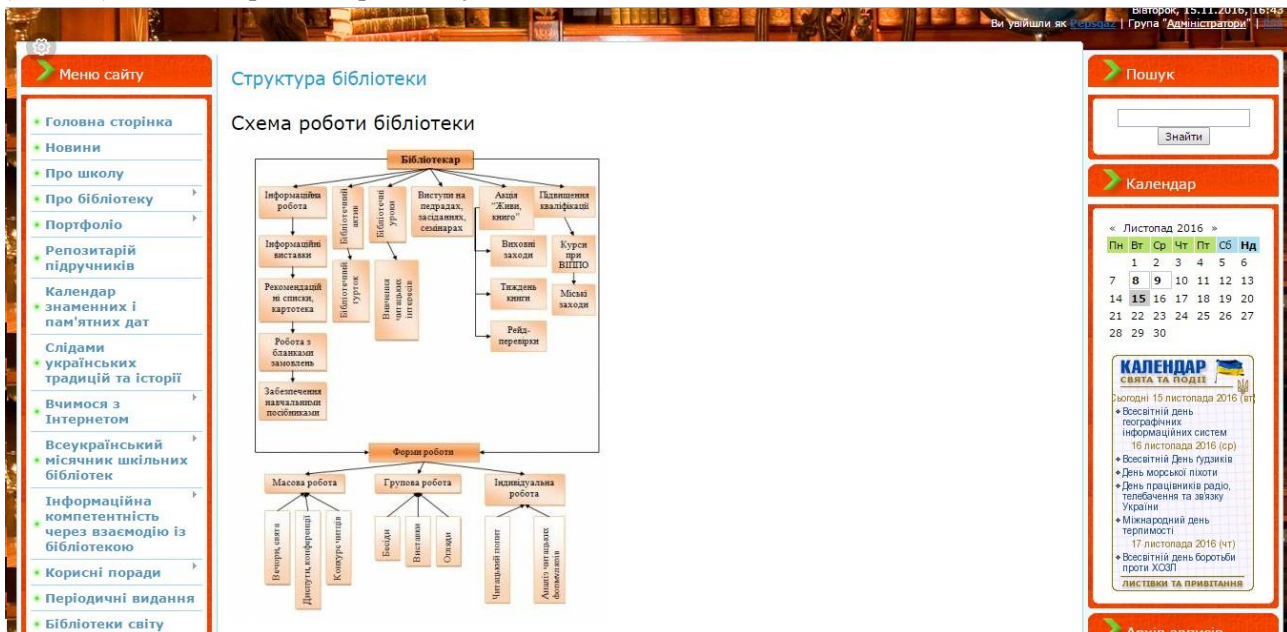

Рисунок 17

«Корисні поради» містять Правила користування шкільною бібліотекою КЗ «Луцька вечірня (змінна) школа Луцької міської ради», поради та рекомендації колегам – бібліотекарям та педагогам різних фахів, батькам. Учні можуть ознайомитись із схемами дій:

- як читати книгу,
- як працювати з підручником,
- як працювати з текстом параграфа,
- як скласти план тексту підручника,
- як користуватися навчальною, додатковою і довідковою літературою,
- як писати реферат,
- форми ведення записів,
- як працювати з цитатою,
- як читати газету,
- правилами використання Інтернет-ресурсів.

Для зручності у роботі бібліотекаря створено сторінку «Репозитарій підручників». За умови введення логіну та паролю бібліотекар або члени педагогічного колективу можуть увійти в профіль школи у репозитарій навчального контенту (<http://ua.lokando.com/>).

Афоризми та крилаті вислови, українські прислів'я та приказки про книгу зібрані на сторінці «Все про книгу». «Бібліотерапія» пропонує різні цікавинки про книгу.

Щомісячно оновлюється «Календар знаменних і пам'ятних дат» (Рисунок 20).

Грудень

1 грудня Всесвітній день боротьби зі СНІДом. Акт проголошення незалежності України (1991).

4 грудня Введення в храм Пресвятої Богородиці. Третя Пречиста

5 грудня 85 років від дня народження Г.М.Тютюнника (1931-1980), українського письменника. Міжнародний день добровольців на підтримку економічного та соціального розвитку.

6 грудня День Збройних Сил України. 145 років від дня народження М.К. Вороного (1871-1938), українського поета, театрознавця і перекладача.

10 грудня День прав людини.

200 років від дня народження М.О.Некрасова (1821-1878), російського поета

13 грудня 160 років від дня народження М.К.Садовського (справж. – М.К. Тобілевич) (1856-1933), українського актора і режисера, одного із засновників українського професійного театру. Апостола Андрія Первозванного.

15 грудня День працівників суду.

18 грудня 140 років від дня народження П.І.Холодного (1876-1930), українського ученого, хіміка, маляра, громадського і педагогічного діяча.

19 грудня Святителя і чудотворця Миколи.

20 грудня День міліції.

24 грудня День працівників архівних установ.

25 грудня Різдво за григоріанським календарем

29 грудня 160 років від дня народження Д.Я. Крижанівського (1856-1894), українського педагога і композитора.

30 грудня День працівників державної податкової служби України.

110 років від дня народження С.Я.Гордінського (1906-1993), українського художника, мистецтвознавця, поета, перекладача.

31 грудня 120 років від дня народження П.П.Плюща (1896-1975), українського новознавця.

Рисунок 20

На сторінці «Періодичні видання» відвідувачі можуть ознайомитись із змістом друкованих видань видавництва «Педагогічна преса» («Інформаційний збірник та коментарі МОН України»), «Шкільний світ» («Директор школи», «Завуч»), «Основа» («Управління школою», «Виховна робота в школі», «Вивчаємо українську мову та літературу», «Зарубіжна література в школі», «Англійська мова та література», «Математика в школах України», «Фізика в школах України», «Біологія»,

«Хімія», «Географія», «Історія та правознавство», «Інформатика в школі», «Класному керівнику. Усе для роботи», «Шкільний бібліотекар») та прочитати онлайн газети «Експрес», «Волинь», «Газета по-українськи», «Вісник», «День», «Факти», «Волинські новини», «Сім'я і дім». Члени педагогічного колективу школи, знаючи пароль, мають змогу працювати онлайн із виданнями видавництва «Основа». На сторінці «Вчимося з Інтернетом → Кінозал» розміщено фільми – екранізації художніх творів письменників, які вивчаються за програмами 6–12 класів з української та світової літератур.

«Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек» пропонує нормативну базу місячника та матеріали роботи поточного навчального року.

Оскільки сайт бібліотеки – засіб одержання додаткової інформації для учнів та батьків, зупинимось більш детально на сторінці «Вчимося з Інтернетом».

Саме тому на сторінці сайту бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи «Вчимося з Інтернетом → Читаємо онлайн → Підручники» розміщено електронні підручники для учнів 6–12 класів з предметів інваріантної частини робочого навчального плану згідно Переліку підручників та навчальних посібників, затверджених Міністерством освіти і науки України. На сторінці «Вчимося з Інтернетом → Читаємо онлайн → Література» розміщено електронні версії художніх творів письменників, які вивчаються за програмами 6–12 класів з української та світової літератур, довідники школяра. Для роботи учнів та педагогів запропоновано електронні ресурси (онлайн-бібліотеки) (Рисунок 21).

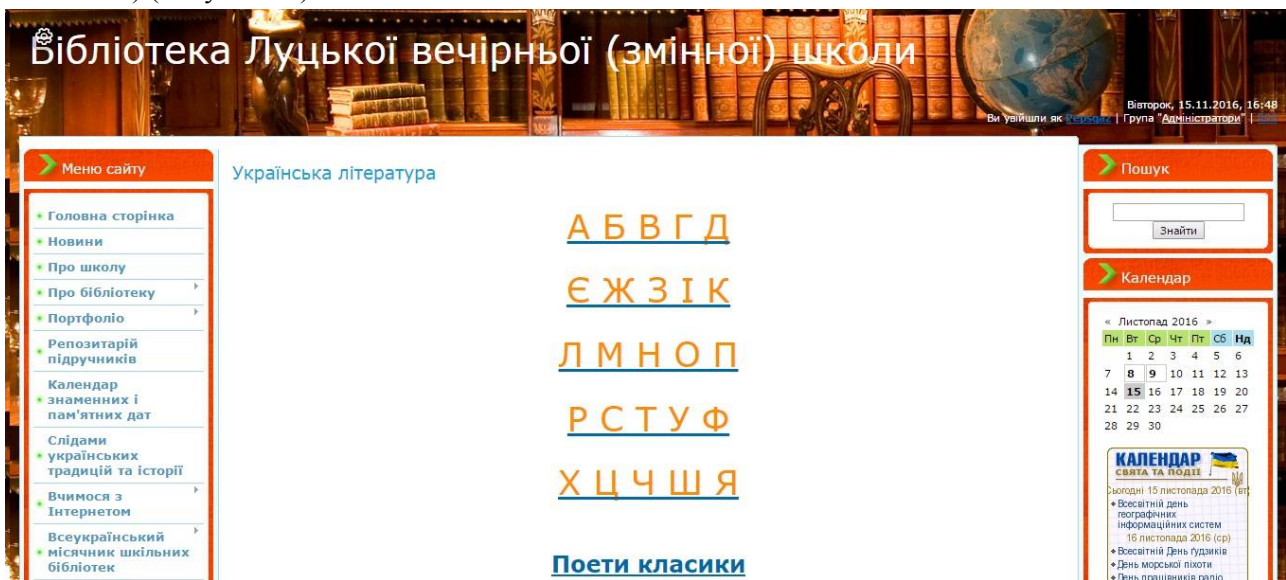

Рисунок 21

Сторінка «Музеї» за запропонованими посиланнями дає змогу віртуально відвідати найвідоміші музеї світу, України.

Сторінка «Письменники Волині» коротко розповідає про Волинську обласну організацію СПУ, знайомить з ними персонально та пропонує посилання на інтернет-джерела.

«Бібліотеки світу» дають змогу відвідати онлайн – бібліотеки; «Бібліотеки Луцька» - через гіперпосилання потрапити на сайти Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки, Волинської обласної бібліотеки для юнацтва, Луцької центральної районної бібліотеки.

«Луцьк – наше рідне місто» (Рисунок 22) містить учнівські та вчительські презентації, гіперпосилання на відеоматеріали про рідне місто.

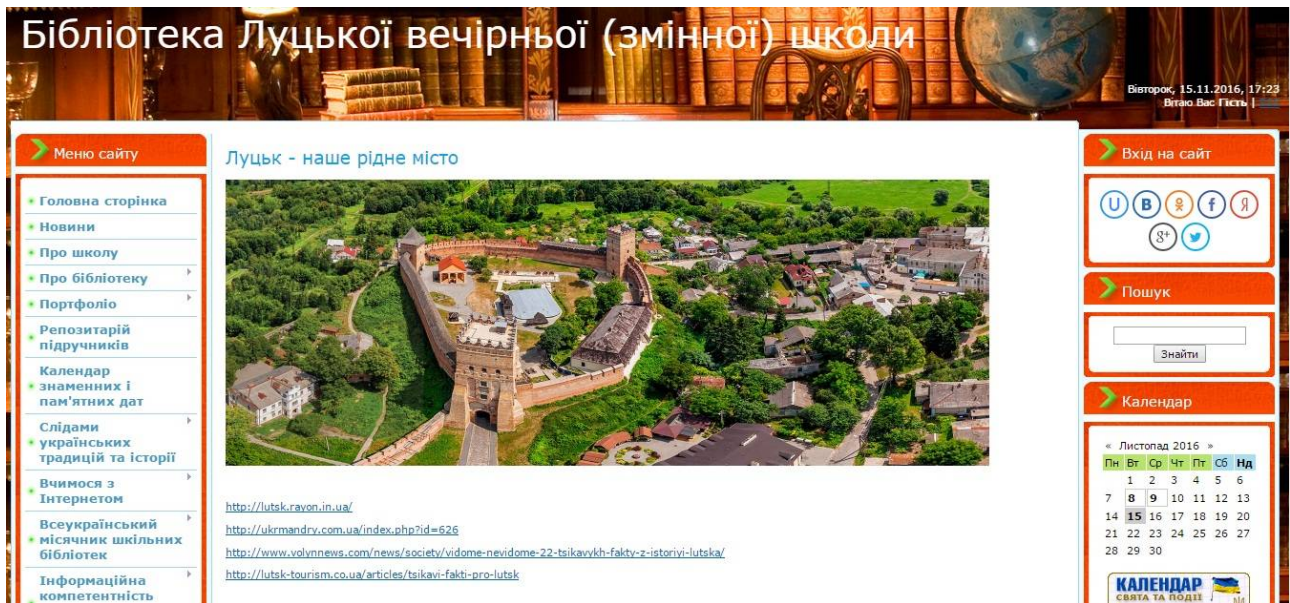

Рисунок 22

«Слідами українських традицій та історії» (Рисунок 23) знайомить з відомими постатями, видатними пам'ятками історії та культури, історичними місцями, всеукраїнськими оберегами.

Рисунок 23

«Інформаційна компетентність через взаємодію з бібліотекою → Літературні вернісажі» представляє фотоматеріали із зустрічей учнів з поетами та письменниками. «Інформаційна компетентність через взаємодію з бібліотекою → Арттерапевтичні заняття» пропонує матеріали шкільного клубу «Розвиток особистості учнів через малюнок». «Інформаційна компетентність через взаємодію з бібліотекою → Проектна діяльність» містить шкільні проекти «Плакаємо любов до книги», «Герої навколо нас», «Вивчаємо закон».

На запити учнів розміщено «Календар. Свята та події», створено сторінку «Радіо», яка дає змогу безкоштовно слухати різні радіостанції онлайн.

Оскільки сайт бібліотеки – засіб одержання додаткової інформації для учнів та батьків, нижче більш детально зупинимось на сторінці «Вчимося з Інтернетом». Сайт розроблено,

запрограмовано, наповнено інформацією та розміщено в мережі Інтернет. Проте робота з ним тільки почалася.

Очевидно, що на сьогодні бібліотеці для просування своєї діяльності недостатньо власне сайту, потрібні додаткові засоби інформування, зокрема і менш офіційні та формальні.

Тому успішно функціонує сторінка шкільної бібліотеки в соціальній мережі ВКонтакте (Рисунок 24) та група соціальній мережі Facebook (Рисунок 25).

Така інформаційна структура у соціальних мережах є відчутною підтримкою сайту шкільної бібліотеки та основного офіційного сайту школи.

Для прикладу – на офіційному сайті висвітлюється певна подія (відкриття виставки, зустріч з поетом і т. ін.). Потім ця інформація дублюється на сторінці у соціальній мережі, і далі по ланцюжку вона передається відвідувачам каналу у соцмережі. Таким чином, новина, не чекаючи, коли її помітять, сама заявляє про себе, з посиланням на першоджерело. Активність та експансія в інформаційне середовище – це якраз те, чого так бракує, щоб бути поміченим у соціальному середовищі. Крім того, цей же інформаційний блок дублюють вже із Facebook - (ВКонтакте -) сторінки читачі, члени групи, які розповсюджують месидж своїх друзів. Таким чином, кожен акаунт покриває свою аудиторію читачів.

Рисунок 24

Рисунок 25

Розділ 3. Навчання в Інтернеті. Інтернет-ресурси на сайті шкільної бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи

*Прогрес наук і машин — це вдалиий
спосіб досягти мети, але єдиною
метою цивілізації є розвиток людини.
Енніо Флайано*

Електронний підручник та електронна книга як елемент освітнього середовища

Застосування мультимедійних засобів на заняттях дозволяє підвищити не тільки інтерес до предмету, але і успішність з даної дисципліни. Навчальні комп'ютерні програми і електронні підручники дають можливість кожному учневі, незалежно від рівня його підготовки, брати активну участь у навчальному процесі, індивідуалізувати свій процес навчання, здійснювати самоконтроль. Бути не пасивним спостерігачем, а активно одержувати знання і оцінювати свої можливості. Електронний підручник має сучасний дизайн і відповідає ергономічним вимогам до комп'ютерних засобів навчання. По-перше, це можливість включати в них сучасні (у тому числі мультимедійні) шляхи подання інформації у вигляді навчальних програм, що використовують у тому числі засоби анімації. По-друге, можливість включати інтерактивні засоби контролю знань для перевірки, у тому числі і для самоперевірки, і, по-третє, при сьогоdnішньому складному стані з підручниками, електронну версію легко «скинути» на диск або флешку і користуватись ним на домашньому комп'ютері. Якщо при цьому підручник покласти на сервер, то до нього може бути забезпечений необмежений доступ. Учні починають одержувати задоволення від самого процесу навчання, незалежно від зовнішніх мотиваційних факторів.

Електронний підручник – це продукт освітнього характеру, відмінність якого від традиційного підручника в тому, що переглянути його можна тільки за допомогою комп'ютера. Електронний підручник так само, як і звичайний, відповідає всім потрібним навчальним програмам

До електронних підручників пред'являються наступні вимоги:

- структурованість;
- зручність в обігу;
- наочність викладеного матеріалу.

Завдяки новим інформаційним технологіям, які швидко розвиваються, мультимедійні засоби стають досить дешевими для того, щоб установити їх на більшість персональних комп'ютерів.

Існують стандартні форми електронних підручників, точніше, конструктивних елементів, з яких може бути побудований електронний підручник.

Електронний підручник, може бути виконаний у двох варіантах:

- для відкритого доступу через глобальну комп'ютерну мережу Internet;
- для використання в процесі аудиторного навчання (для локальної мережі).

Електронний підручник повинен розроблятися для його використання на комп'ютерах середнього класу. Потрібно тільки, щоб на комп'ютері був установлений MS Word і Power Point. Можливість відтворення звукових файлів бажана. Електронні підручники можуть бути створені у декількох форматах (форматі Word, Power Point, Acrobat, PDF, в програмі Flash MX, 3D Studio MAX).

Можна виділити три основних режими роботи електронного підручника:

1. Навчання без перевірки;
2. Навчання з перевіркою, при якому наприкінці кожної глави (параграфу або теми) учням пропонується відповісти на кілька питань, що дозволяють визначити ступінь засвоєння матеріалу;
3. Тестовий контроль, призначений для підсумкового контролю знань учнів із виставлянням оцінки.

Отже, можна відповісти на важливе питання: кому і навіщо потрібний електронний підручник?

Для самостійної роботи учнів:

- полегшує розуміння навчального матеріалу за рахунок інших, ніж у друкованій навчальній літературі, способів подачі матеріалу: індуктивний підхід, вплив на слухову і емоційну пам'ять;
- допускає адаптацію відповідно до потреб учня, рівня його підготовки, інтелектуальних можливостей;
- надає можливості для самоперевірки на всіх етапах роботи;
- виконує роль педагога, надаючи необмежену кількість роз'яснень, повторень, підказок та інше.

Для роботи на практичних заняттях:

- дозволяє вчителю проводити заняття у формі самостійної роботи за комп'ютерами, залишаючи за собою роль керівника і консультанта;
- дозволяє вчителю за допомогою комп'ютера швидко і ефективно контролювати знання учнів, задавати зміст і рівень складності контрольного заходу;
- дозволяє використовувати комп'ютерну підтримку для рішення більшої кількості завдань, звільняє час для аналізу отриманих рішень і їхньої графічної інтерпретації.
- дозволяє виносити матеріал, можливо, менший за обсягом, але найбільш істотний за змістом, залишаючи для самостійної роботи з електронним підручником те, що виявилось поза рамками занять;
- дозволяє оптимізувати співвідношення кількості і змісту прикладів і завдань, розглянутих на заняттях, і тих, які учневі потрібно виконати вдома;
- дозволяє індивідуалізувати роботу із учнями, особливо це стосується домашніх завдань і контрольних заходів.

Таким чином, електронний підручник повинен, зберігаючи всі можливості звичайних підручників, мати принципово нові, у порівнянні з ними, якості, що включають елементи гіпермедіа і віртуальної реальності, що забезпечують високий рівень наочності, ілюстративності і високу інтерактивність, забезпечувати нові форми структурованого подання більших обсягів інформації і знань.

Електронний підручник, безперечно, має багато переваг по зрівнянню зі звичайним паперовим підручником, але слід сказати і про його недоліки. До недоліків електронного підручника можна віднести:

- сприйняття з екрана комп'ютера текстової інформації набагато менш зручно і ефективно, ніж читання книги;
- більш висока вартість у порівнянні із звичайним паперовим підручником.

Як показує аналіз, більшість учнів уже на ранніх стадіях навчання прекрасно усвідомлюють необхідність застосування новітніх інформаційних технологій у своїй професійній діяльності. Ефект пізнання підсилюється, якщо навчальні завдання пов'язані з практичною діяльністю майбутнього фахівця або становлять інтерес у його сьогоdnішній навчальній чи науковій роботі.

Електронна книга – версія книги в електронному (цифровому) вигляді. Їх можна читати за допомогою комп'ютерів, мобільних телефонів чи спеціалізованих пристроїв. Електронними текстами

називають також навчальні електронні посібники, до складу яких, крім тексту, належать растрові зображення, приклади даних, вправи, спеціально написані коментарі й відповіді на можливі запитання.

Електронні книги іноді закодовані видавцем книги для обмеження кола користування, тоді як електронні тексти розповсюджуються вільно.

Одним із технічних споживачів електронних книг є електронна бібліотека, яка надає користувачу (в основному, користувачу Інтернету) екземпляр цієї книги в певному форматі.

Довідкові, навчальні, освітні й культурні ресурси Інтернету на сторінках нашого сайту

В Інтернеті можна:

- з'ясувати значення незрозумілого слова, поняття, одержати компетентну довідку з будь-якого питання;
- краще ознайомитися з матеріалом, що вивчається в школі, – переглянути інший підручник або відео урок, знайти ілюстративні матеріали, демонстрації дослідів, зразки розв'язання завдань;
- упевнитися в тому, чи добре засвоєний матеріал, – пройти тестування онлайн;
- поглибити знання у вибраній галузі – прочитати додаткову літературу, періодичні журнали, знайти сайти, де зібрані цікаві матеріали, взяти участь у форумах, поспілкуватися із знавцями;
- вивчити предмет, який в школі не викладається, – самостійно, вивчаючи відкриті для доступу навчальні матеріали, або пройти курс навчання онлайн чи курс дистанційного навчання;
- збагатити власну загальну ерудицію. Для цього в Інтернеті є електронні бібліотеки, віртуальні екскурсії в музеї світу, унікальні колекції аудіо- і відеозаписів та багато іншого.

Довідкові, навчальні, освітні й культурні ресурси Інтернету практично неосяжні. Скласти їхній повний каталог неможливо, тому що Інтернет є «живим» середовищем, в якому щомиті відбуваються зміни. Однак є сайти, де зібрано ресурси певного спрямування або колекції посилань на них.

Правила використання Інтернет-ресурсів

При використанні поданих в Інтернеті ресурсів слід дотримуватися певних правил.

1. Інтернет (Internet – від international network, дослівно «інтернаціональна мережа») є простором, де одночасно перебувають мільйони людей різних національностей, культур, віросповідань і поглядів. Кожен користувач Мережі має не заважати роботі інших користувачів і поводитися коректно й тактовно стосовно них, не допускати образ, не розпалювати ворожнечу. Це загальне правило Інтернету.

2. Правила використання будь-яких ресурсів визначають власники цих ресурсів і лише вони. Ознайомтесь із правилами доступу до ресурсів на сайті, вони є обов'язковими для всіх його відвідувачів. Якщо ці правила вас не влаштовують або ви не в змозі їх дотримуватися, покиньте цей сайт.

3. Будьте уважними. Ніколи не повідомляйте свої персональні дані, паролі тощо. Якщо на сайті у вас запитують такі дані, зверніться до адміністратора сайту.

4. Зважайте на те, що в Інтернеті кожен може висловити свою думку, розмістити власні матеріали без будь-якого попереднього рецензування та редагування. Критично ставтеся до

відомостей, отриманих в Інтернеті, аналізуйте їх достовірність, зіставляйте інформацію, що надається на різних сайтах, звертайте увагу на їх авторитетність.

5. Створіть власну колекцію корисних посилань. Якщо ви знайшли щось цікаве для вас на сайті, запишіть його адресу, назву, створювачів, тематичну спрямованість розміщених матеріалів.

Довідкові ресурси Інтернету

Довідкові ресурси складають найбільш значущий і затребуваний ресурс Інтернету. Це зумовлено такими причинами:

- довідники є надійним джерелом достовірної інформації;
- довідники подають відомості в лаконічній формі, що дає змогу користувачеві швидко знайти відповідь на запитання, з'ясувати основну суть того, що його цікавить;
- довідники забезпечують зручний доступ до потрібних відомостей, розміщуючи їх в упорядкованому вигляді – за алфавітним порядком (так, наприклад, розміщують відомості у тлумачних словниках), за тематичним порядком (такий порядок застосовують у галузевих довідниках, наприклад, у математичному довіднику), за хронологічним порядком (як правило, так складають біографічні і деякі історичні довідники).

Довідник є найкоротшим шляхом до точної, достовірної інформації, і це надзвичайно важливо для людини сучасного динамічного світу. Якщо ж довідник подано в електронному форматі й зібрані в ньому відомості є доступними будь-кому, хто має в них потребу, то переваги довідника примножуються. Крім того, в сучасних електронних довідниках застосовують засоби мультимедіа для подання відомостей і засоби гіпертексту для встановлення зв'язків між окремими логічно пов'язаними об'єктами. Мультимедійність сприяє кращому усвідомленню інформації, а гіпертекст забезпечує швидку навігацію великими масивами зібраних у довіднику даних, практично миттєвий перехід до потрібних даних.

Довідкові джерела розрізняються за видами. Виділяють три їх основні види: енциклопедії, довідники, словники. До довідкових джерел відносять також географічні атласи, путівники, календарі.

Розглянемо основні види довідкових джерел.

Енциклопедія (від грец. *enkykliospaideia* – навчання по всьому колу знань) – це наукове або науково-популярне довідкове видання, що містить систематизоване подання знань.

Енциклопедії є найнадійнішими й авторитетними джерелами інформації, еталонами точності. До їх підготовки залучають найдосвідченіших фахівців, які забезпечують точність і вивіреність подання відомостей. Якщо виникає потреба щось достеменно з'ясувати, перш за все слід звернутися до енциклопедій.

Розрізняють енциклопедії:

- універсальні, що охоплюють усі галузі науки, техніки, культури й мистецтва (наприклад, «Велика радянська енциклопедія»);
- галузеві, де подані відомості з окремої галузі знань (наприклад, «Медична енциклопедія», «Енциклопедія світової авіації»);
- тематичні, де зібрані матеріали з деякого тематичного напрямку (наприклад, «Рок-енциклопедія», «XX століття на монетах світу»).

Довідник містить короткі відомості практичного, прикладного характеру з певної галузі – наукової, навчальної, виробничої, побутової тощо. Наприклад, «Довідник програміста», «Математичний довідник», «Довідник фізичних констант».

Словник уміщує упорядкований за алфавітом перелік слів, до кожного з яких наведено довідкові дані, що розкривають значення слова, його походження, переклад на інші мови тощо. Розрізняють галузеві і тематичні словники, які дають пояснення слів і понять з окремих галузей

знань; термінологічні словники, що містять пояснення термінів з певної галузі знань, лінгвістичні словники, до яких відносять перекладні словники, тлумачні, орфографічні, словники синонімів, наголосів тощо.

В Інтернеті подано весь спектр довідникових ресурсів. Є спеціалізовані сайти, де зібрано, наприклад, лише перекладні словники або виключно енциклопедії, проте доступ до довідникових ресурсів можна отримати в різних точках Мережі – на багатьох бібліотечних сайтах, на авторських веб-сторінках, на популярних порталах.

На сторінці сайту бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи «Вчимося з Інтернетом → Читаємо онлайн → Словники, енциклопедії» наведено приклади сайтів, на яких можна знайти колекції електронних енциклопедій, довідників, словників або посилань на них.

Словники та енциклопедії онлайн (<http://www.diclib.com>). На сайті подано колекцію енциклопедій і одну з найбільших колекцій термінологічних і перекладних словників. Є система пошуку, яка дає змогу знайти тлумачення терміна в різних словниках, його переклад на вибрану мову, антоніми й синоніми, приклади застосування.

Рубрикон (<http://www.rubricon.com>) надає користувачеві зручний інструмент пошуку і доступу до найбільш значних енциклопедій і словників, виданих за останні 100 років у Росії (на сайті подано 61 енциклопедія і словник, близько 600 тисяч статей, 90 тисяч ілюстрацій і мап). Серед них «Велика радянська енциклопедія», «Ілюстрований енциклопедичний словник», «Енциклопедичний словник», «Всесвітня історія» і багато інших. Для використання цих ресурсів слід придбати абонемент

Getfacts, information, biographies, and definition swith on line encyclopedias and dictionaries at EncycloPedia. com! (<http://www.encyclopedia.com>). Сайт на безкоштовних засадах надає доступ до понад 100 англomовних надійних довідкових ресурсів, зокрема енциклопедій і словників, і забезпечує пошук інформації за такими категоріями, як земля і середовище, історія, література і мистецтва, медицина, філософія і релігія, люди і місця, рослинний і тваринний світ, наука і технології, соціальні науки і закон, спорт і повсякденність. Сайт надає також доступ до майже мільйона статей та ілюстрацій електронної бібліотеки **Electric Library** (безкоштовний упродовж 10 днів або за платною передплатою на її термін).

Незалежний альманах (<http://lebed.com>). На сайті подано колекцію посилань на енциклопедії, довідники, словники. Колекція систематизована за тематичними напрямками. До кожного джерела додається стислий коментар. Значну частину колекції складають перекладні словники та системи автоматизованого перекладу (близько 40 найменувань).

Вікіпедія (<http://uk.wikipedia.org/wiki>), вільна енциклопедія, яку може кожен редагувати. Створена спільними зусиллями добровольців із усього світу. Авторами і редакторами статей енциклопедії є тисячі добровольців.

Словники української мови в Інтернеті

Словники відіграють велику роль у формуванні мовної культури. Використовуючи словники, можна правильно й грамотно вживати слова, досягати точності у висловлюванні думки, надавати виразності її викладу. Доступність онлайн-словників української мови спрощує вирішення мовних питань для широкого кола її користувачів.

Саме тому на сторінках сайту Луцької вечірньої (змінної) школи відвідувачі можуть ознайомитись з сайтами, на яких можна скористатися он-лайн словниками української мови.

Український лінгвістичний портал (<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>), створений «Українським мовно-інформаційним фондом» Національної Академії наук України, надає змогу отримати компетентну допомогу з мовних питань. На порталі користувач одержує доступ до колекції українських словників «Словники України on-line».

Словники онлайн (<http://www.rozum.org.ua>), є доступ до колекції українських популярних словників – орфографічного, іншомовних слів, сталих виразів, словників синонімів, анти суржику, «правильно – неправильно» тощо.

Лінгвістичний портал mova.info. (<http://www.mova.info>), створений з метою проведення систематичної, довідково-інформаційної роботи в галузі української мови та української лінгвістики у мережі Інтернет. На допомогу користувачеві на порталі реалізовано віртуальну довідкову службу. Також надано можливість пройти онлайн тестування з української мови.

Словники «Словопедія» (<http://slovopectia.org.ua>), на сайті подано збірку тлумачних і тематичних словників. Система пошуку дає змогу швидко з'ясувати смислове значення слова, ознайомитись з орфографією і прикладами застосування слів.

Словник скорочень української мови (<http://www.ukrskor.info>), найбільший словник скорочень української мови в Інтернеті, містить нові скорочення, щоденно поповнюється (близько 11000 термінів).

Словник.net. (<http://slovyk.ua>), містить також словоформи (орфографічний словник) для більше, ніж 260 000 слів. Словник.net може знаходити більшість слів за будь-якою їх словоформою.

Електронні онлайн-бібліотеки

Протягом майже половини тисячоліття основною формою зберігання наукової, художньо-літературної, історичної, навчальної, культурної інформації були друковані видання. Основним осередком, де здійснювався доступ до інформаційних фондів, були публічні бібліотеки.

Наприкінці ХХ ст. обсяг загальноосвітнього бібліотечного фонду становив близько 1,5 мільярдів томів, і половину його складали книги, видані за останні 25 років. Щоб охарактеризувати обсяг документів, які зберігалися у національних архівах, можна зазначити, що довжина полиць в архівах вимірювалася сотнями кілометрів.

Стрімкий розвиток науки і наукоємних технологій, що розпочався в останній чверті ХХ ст., супроводжувався не лише різким збільшенням обсягу інформації, яку виробляло суспільство, а й зростанням цінності інформації і важливості забезпечення оперативного доступу до неї. Традиційні бібліотеки почали втрачати свою ефективність і як сховища інформації, і як постачальники інформаційних послуг.

Потреба в надійному й компактному зберіганні величезних обсягів інформації стимулювала створення електронних бібліотек. Розвиток Інтернету дав змогу використовувати комп'ютерну мережу для пересилання електронних книг і стимулював появу онлайн-бібліотек, де читач отримував доступ до електронного фонду бібліотеки і мав змогу знайти й прочитати потрібний йому документ – книгу, журнал, статтю тощо. З'явилися й електронні видання (які не відтворювалися в друкованому вигляді): Інтернет-журнали, газети, збірники наукових праць, матеріали конференцій, навчальні посібники, художні книги тощо.

Електронна онлайн-бібліотека функціонує як веб-сайт, де систематизовано подано бібліотечний фонд і реалізована система автоматизованого сервісу, яка допомагає користувачеві швидко дістатися потрібного ресурсу. Як правило, забезпечується пошук ресурсу за запитом користувача.

Онлайн-бібліотеки створюють як спеціальні відділення традиційних бібліотек, але здебільшого – на засадах авторських або колективних проєктів.

Традиційні бібліотеки формують свій електронний фонд і відкривають його для онлайн використання. У таких фондах можна знайти унікальні історичні документи, рідкісні книги, давні видання, які зазвичай зберігаються в архівах і не є загальнодоступними, адже їхній фізичний стан не допускає навіть дотику. Переведення архівів в електронну форму дає змогу уникнути втрати

документів, які потерпають від фізичного зношування, ураження біологічними шкідниками тощо. Так, наприклад, у найбільшій у світі Бібліотеці конгресу США з 26 мільйонів книг і документів, що в ній зберігаються, у цифровий формат переведено близько 8 мільйонів. Серед них найцінніший для американців документ - рукопис Декларації незалежності США.

Діє міжнародний проект зі створення **Всесвітньої електронної онлайн- бібліотеки (World Digital Library)** (<http://www.wdl.org>), де подається у вільному доступі культурна спадщина людства, зокрема ресурси освітнього призначення.

Нині кількість онлайн-бібліотек у світі не піддається підрахунку, але оцінити її можна з того, що на запит «онлайн-бібліотека» пошукова система знаходить понад 10 мільйонів результатів.

Серед онлайн-бібліотек розрізняють універсальні, де зібрана різноманітна література, і тематичні, які спеціалізуються на літературі певного спрямування, наприклад, історичній, комп'ютерній, навчальній, дитячій тощо.

Для зручності користування електронними бібліотеками та для того, щоб поширити відомості про їхні інформаційні багатства, фахівці періодично здійснюють аналітичні дослідження бібліотечних ресурсів Інтернету і створюють каталоги найзначніших електронних бібліотек.

Онлайн-бібліотеки, зазвичай, надають свої послуги безкоштовно, але іноді у правилах користування бібліотечними ресурсами є вимога придбати абонемент або зробити якусь послугу бібліотеці (відсканувати книгу, вичитати відсканований текст, передати в фонд бібліотеки електронний ресурс, зробити певний фінансовий внесок тощо). Як правило, кожна електронна бібліотека нагадує читачеві, що електронне видання, яке він бере в бібліотеці, надається йому лише для ознайомлення. У деяких бібліотеках файл можна лише читати, в інших надається дозвіл на його скачування. Іноді читача попереджують: через 24 години він має файл вилучити. В усякому разі бібліотечні матеріали не можна використовувати з комерційною метою. Варто зазначити, що часто Інтернет -бібліотека поєднується з Інтернет-магазином, і якщо ви бажаєте книгу не лише прочитати он-лайн, а й мати на своїй книжковій полиці, то її можна замовити і придбати.

Переваги електронних бібліотек порівняно з традиційними:

- надійність і компактність зберігання інформаційного фонду;
- економія витрат на утримання читачьких залів, книгосховищ, приміщень для каталогів тощо;

- простота оперування інформаційним фондом;
- мінімальні потреби в обслуговуючому персоналі.

З точки зору користувача до переваг електронних бібліотек слід віднести такі:

- можливість «завітати» в будь-яку бібліотеку в будь-який час;
- гарантованість успіху – можливість знайти практично все, що потрібно;
- безкоштовність користування літературою;
- зручний доступ до бібліотечних ресурсів – за пошуковим запитом, за тематичним або алфавітним електронними каталогами;
- швидкість одержання потрібного інформаційного ресурсу на власному комп'ютері.

Електронні онлайн-бібліотеки виконують велику й корисну освітню функцію. Надаючи безкоштовно електронні книги, вони дають змогу людям будь-якого віку, будь-якого соціального й матеріального стану ознайомитися зі скарбами літературно-художньої спадщини людства, раритетними документами, науковими виданнями, сучасною періодикою.

Популярність електронних бібліотек певною мірою знижує попит на друковані видання. Іноді якісь матеріали можна знайти в Інтернеті ще до того, як вони будуть надруковані. Це матеріали конференцій і семінарів, навчальні посібники, наукові статті тощо, які публікують в Інтернеті, щоб зробити доступними якомога більшому колу зацікавлених осіб. Висока затребуваність бібліотечних ресурсів Інтернету зовсім не означає, що друкована книга вмирає. Книга зберігає свою цінність і

привабливість як витвір специфічної книжкової культури. Є особлива насолода в тому, щоб тримати художню книгу в руках, гортати її сторінки, занурюватися в її чудовий світ.

На сторінці сайту бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи «Вчимося з Інтернетом → Електронні ресурси» наведено приклади сайтів, на яких можна знайти приклади онлайн-бібліотек та посилання на них.

«Національна бібліотека імені В.І.Вернадського» (<http://www.nbuv.gov.ua>) – це найбільша бібліотека в Україні, входить у список десяти найбільших національних бібліотек світу. У її електронному фонді, доступному через Інтернет, є твори класиків української літератури; електронні копії раритетів, що зберігаються в бібліотеці; публікації, одержані від їхніх власників; електронні копії наукової періодики України; зібрання авторефератів дисертацій, захищених в Україні, тощо.

«Бібліотека української літератури Ukrlib» (<http://www.ukrlib.com.ua>) є найбільшою в Інтернеті електронною бібліотекою української літератури. Користувач може знайти в бібліотеці українську класичну і сучасну літературу, ознайомитися з народною творчістю. Бібліотека має літературну енциклопедію і багато матеріалів, орієнтованих на шкільне навчання.

«Онлайн-бібліотека e-Reading» (<http://www.e-Reading.org.ua>) подає літературу українською, російською, англійською мовами: художня література (фантастика, пригоди, детектив, проза тощо), а також біографічна література, комп'ютерна та інших напрямків. Фонд бібліотеки складає біля 110 тисяч видань, з них близько 30 тисяч – книги жанрів «фантастика», «пригоди», «детектив». Книги можна читати і скачувати.

«Електронна бібліотека Iib.com» (<http://www.lib.com.ua>). Тут зібрано багато літератури («море книг») різноманітної тематики: детективи і класика, фантастика і пригоди, комп'ютерна і філософська література, книги з медицини та кулінарії, політики і астрології тощо.

Бібліотека української поезії «Поетика» (<http://poetry.uazone.net/>) – це найпопулярніша в Інтернеті поетична бібліотека українською мовою. Щодня близько 80 читачів блукають віртуальними залами нашої електронної бібліотеки. Створюється вона на неприбуткових засадах групою волонтерів, яка на цей момент складається з Романа Косаренка, Юрія Мачухи та Петра Гринюка.

«Велика народна бібліотека» (<http://www.biglib.com.ua>) містить близько 10 тисяч книг, зокрема таких жанрів: фантастика, детектив, пригоди, драма, філософія, дитяча література, класика та ін.

Електронна бібліотека «Культура України» (<http://elib.nplu.org/index.html>). Національна парламентська бібліотека України містить електронні аналоги друкованих видань та творів образотворчого мистецтва, які відповідають темі «Культура України». Книги відображаються у форматах PDF, JPEG. Для завантаження повного тексту необхідно мати на комп'ютері встановлений Adobe Reader версії 8.0 і вище.

«Електронна бібліотека на Meta.Ua» (<http://lib.meta.ua>) є зібранням великої кількості книг різної тематичної спрямованості. У бібліотеці є художня (зокрема, класична), науково-популярна, історична, філософська література. Окремий розділ складають книги для програмістів.

«Українська онлайн-бібліотека» (<http://library.org.ua>) містить зібрання творів української та світової літератури. Подано дитячу класичну та художню літературу, гумор, фантастику, публіцистику тощо.

Е-бібліотека «Чтиво» (<http://chtyvo.org.ua>) створена з метою поширення та популяризації україномовних творів. Бібліотека забезпечує школярів і учнів літературним матеріалом для навчання, надає повні (без скорочень) електронні версії книг за розділами: художня література, наукова, навчальна, публіцистична, дитяча, історична, пригодницька тощо.

Бібліотека «Екслібріс» (<http://exlibris.org.ua>) спеціалізується на історичній літературі, але пропонує також і художні твори, публіцистику.

«Електронна бібліотека» (<http://biblioteka.org.ua>) надає читачеві вільний доступ до книжок різної тематики – бізнес-літератури, медичної, художньої, науково-технічної, зарубіжної фантастики, дитячої тощо.

«Бібліотека української поезії» (<http://poetry.uazone.net>) містить твори поетів XVII–XXI ст., народні й сучасні пісні, переклади поезій зарубіжних авторів українською мовою.

«Інститут історії України НАН України» (<http://www.history.org.ua/?encyclop>) – сайт науково-дослідної установи, що вивчає широкий спектр проблем вітчизняної історії. Створений у 1936 р. З 1953 р. – Інститут історії АН УРСР; з 1990 р. сучасна назва – Інститут історії України АН УРСР (з 1991 р. – АН України; з 1994 р. – НАН України).

«Engineering.ua» (<http://engineering.ua/library>) – електронна бібліотека технічної літератури – портал про електротехнічні, енерго- та ресурсозберігаючі, новаторські технології.

Електронна бібліотека для вивчаючих англійську мову (<http://englspace.com>) Спеціалізована анотована електронна бібліотека, призначена для вивчаючих англійську мову. Тут зібрані різні навчальні посібники. Сторінки цього сайту стануть в пригоді і початківцю і професійному перекладачу.

«Вєда» (<http://kr.ua-ru.net/>) – студентська електронна наукова бібліотека.

Безкоштовні електронні бібліотеки на AllBest.ru (<http://allbest.ru/libraries.htm>) містять перелік сайтів електронних бібліотек в 30 розділах, близько 4558 бібліотек.

Некомерційна електронна бібліотека «Im Werden» (<http://imwerden.de/>) містить російську, німецьку, французьку, англійську, американську літературу.

Кримська електронна бібліотека «KRELIV» (<http://krelib.com>) – вміщує навчальну та наукову літературу, книги, журнали, реферати.

Музейний простір Інтернету Інформаційно-комунікаційні технології у музейній справі

Музеї – це заклади, в яких здійснюється збирання, зберігання, вивчення та експонування історичних документів, пам'яток духовної та матеріальної культури, витворів мистецтва, колекцій, зразків природних багатств тощо. Головна роль музеїв полягає у прокладанні «містка» між минулим і сучасністю, у зберіганні й передаванні наступним поколінням надбань минулих поколінь. У музеях зберігаються перш за все оригінали предметів, які є культурними цінностями, і це визначає унікальність музейних колекцій. За характером зібраних цінностей музеї поділяють на історичні, етнографічні, художні, наукові, технічні, архітектурні, краєзнавчі, меморіальні, літературні, персональні та ін. У музеях фахівці проводять велику наукову і культурно-просвітницьку діяльність. Наукова робота в них спрямована на дослідження, опис і поповнення музейних фондів, а культурно-просвітницька – на те, щоб ознайомити людство з тими величезними цінностями, що сконцентровані в музейних скарбницях. Для цього у музеях здійснюють підготовку експозицій і проведення виставок.

Музеї працюють на некомерційних засадах, вони слугують суспільству та його розвитку.

Інформаційно-комунікаційні технології відіграють велику роль у музейній справі. Спочатку ці технології використовували у внутрішній роботі музею – для проведення досліджень, обліку та систематизації музейних ресурсів. З розвитком комп'ютерних комунікацій розпочалося створення музейних сайтів для розповсюдження відомостей про музей: історію створення, наявні фонди та експозиції, режим роботи музею і його розташування.

Поступово у музеях почали використовувати новітні технології для реалізації культурно-просвітницької місії. На багатьох музейних сайтах були розміщені докладні ілюстровані статті про експонати музею, їхню історію, значення. Наприклад, на сайтах художніх музеїв можна

ознайомитися з відомостями про творчість і життєвий шлях художника, з мистецтвознавчими даними про твори, експоновані в музеї.

З удосконаленням систем комп'ютерної графіки з'явилася можливість створювати високоякісні електронні копії музейних експонатів. Ці копії передають об'ємність об'єкта, з високим ступенем точності відбивають його кольорову гамму, допускають масштабування зображення на екрані комп'ютера.

Спеціальні технології комп'ютерної графіки надвисокої роздільної здатності дали змогу отримувати електронні копії об'єктів, на яких можна розрізнати найдрібніші деталі, що раніше були недоступні для неозброєного ока. Картину художника, подану 14 мільярдами пікселів, вже можна розглядати на екрані комп'ютера на рівні окремого мазка пензля. Такі зображення викликають інтерес не лише у аматорів мистецтва, а й у мистецтвознавців, реставраторів.

Створення електронних копій дає змогу зберегти від втрати експонати, які практично вичерпали термін свого фізичного існування. В електронних копіях можна ширше і повніше подати музейні ресурси, зокрема реліквії, які зазвичай не експонують з міркувань безпеки, або експонувати ту частину музейних скарбів, що роками залишаються в запасниках.

Новітні технології панорамних зйомок дали змогу ознайомити широкі кола відвідувачів музейних сайтів не лише з фондами музеїв, а й із самими музеями за допомогою віртуальних екскурсій. Така екскурсія переносить відвідувача в музей, де він може «ходити» по залах, наближатися до експонатів, розглядати їх під різними ракурсами, слухати розповіді та пояснення екскурсовода, а іноді навіть ставити йому запитання (на цей час реалізовано вибір запитань із запропонованого списку). Сьогодні найвідоміші музеї світу дають змогу відвідати їх віртуально (наприклад, можна віртуально відвідати «Лувр» (<http://www.louvre.fr>), «**Національний музей американського мистецтва**» (<http://americanart.si.edu>), або «**Ермітаж**» (<http://www.hermitagemuseum.org/>) та інші.

Потужність новітніх технологій дала поштовх появі багатьох Інтернет-проектів, які не пов'язані з діяльністю окремих музеїв і мають на меті репрезентувати в глобальній Мережі історію культури, її окремі напрями, течії, творчість митців тощо.

Поширенню і популярності Інтернет-музеїв серед користувачів глобальної Мережі сприяє низка незаперечних і корисних переваг порівняно з реальними музеями:

- відвідування Інтернет-музеїв, як правило, безкоштовне, вони завжди відкриті й доступні кожному, незалежно від географічного розташування;
- в Інтернет-музеї можна побачити те, що залишається «за кадром» при реальному відвідуванні музею;
- огляд музею можна здійснювати з персональним «екскурсоводом»;
- є можливість детального вивчення окремих експонатів – на рівні, недоступному для спостереження неозброєним оком;
- ті експонати, що найбільше сподобалися, можна «перенести» (скопювати) у власну колекцію;
- якщо інтерес становить певний експонат, його можна швидко знайти – за назвою, ключовим словом, описом характерної деталі тощо.

До перелічених переваг слід віднести й те, що для Інтернет-музеїв не споруджують спеціальні будівлі; для них немає необхідності створювати штатний персонал; будь-яка кількість відвідувачів може перебувати в музеї одночасно; немає проблеми захисту найцінніших експонатів від ушкоджень; навіть найцінніші експонати таких музеїв не потребують охорони. До того ж Інтернет-музей може репрезентувати експонати, які належать різним музеям або навіть різним приватним колекціонерам. Інтернет-музей може ознайомити відвідувача з тим, що залишається за межами можливого в реальних умовах.

Разом із тим, Інтернет-музеї в жодному разі не заміщують собою реальні музеї, які зберігають свою унікальність, надаючи відвідувачу можливість емоційного спілкування з оригіналами витворів мистецтва і музейними реліквіями.

Інтернет-музеї сприяють поширенню культурної та наукової спадщини людства, і це дуже важливо, адже спільне багатство людства має належати всім.

Як і звичайні, електронні музеї поділяють за характером зібраних матеріалів на історичні, етнографічні, художні, наукові, технічні, архітектурні, краєзнавчі, меморіальні, літературні, тематичні, персональні та ін.

Електронні музеї розрізняють також за тим, у який спосіб вони ознайомлюють відвідувача з експонатами.

Першу групу складають віртуальні музеї, створені з використанням анімації, тривимірної графіки. Вони, зазвичай, є електронними аналогами діючих реальних музеїв. Відвідувач може здійснити віртуальну екскурсію таким музеєм: «ходити» його залами, розглядати експонати один за одним так само, як і в реальному музеї, прослуховувати або читати пояснювальні відомості.

До другої групи належать електронні музеї, які пропонують ознайомитися з електронними версіями основних експонатів реальних музеїв (одного або кількох). На екрані комп'ютера можна побачити сам експонат, роздивитися його в деталях, використовуючи функцію збільшення або зменшення масштабу. Можна ознайомитися з відомостями про автора роботи, з історією її створення, особливостями тощо.

Третю групу становлять музеї, що існують винятково в електронній формі і не мають реальних аналогів. Найчастіше це Інтернет-проекти, які мають на меті освітні цілі.

До четвертої групи можна віднести електронні музеї, які є візитними картками реальних музеїв і надають лише загальні відомості про музей, його експонати та експозиції, місце розташування і режим роботи тощо.

В Інтернет-просторі можна знайти різноманітні музеї: найвідоміші музеї національного та світового значення і музеї сільських містечок, музей українського декоративного розпису і музей залізничного транспорту, музей ялинкових прикрас і музей метеликів, музеї видатних діячів науки і мистецтва і музеї «самого себе» та багато інших.

Нижче подано деякі приклади Інтернет-музеїв, зокрема, всесвітньовідомих музеїв, а також українських музеїв, які ми пропонуємо для відвідувачів сайту бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи.

«Арт-проект Google» (<http://www.googleartproject.com>) – це тисячі шедеврів у високоякісному зображенні, 385 музейних залів, знятих за панорамною технологією, творчість 456 художників з різних країн світу, колосальний обсяг інформації про історію музеїв і історію їхніх експонатів, життя і творчість митців. Партнерами проекту виступили 17 найвідоміших музеїв світу, зокрема Музей «Метрополітен» і «Музей сучасного мистецтва» (Нью-Йорк, США), «Музей королеви Софії» (Мадрид, Іспанія), «Національна галерея» (Лондон, Велика Британія), «Версальський палац» (Франція), «Державний Ермітаж» (Санкт-Петербург, Росія), «Державна Третяковська галерея» (Москва, Росія), «Галерея Уффіці» (Флоренція, Італія), «Музей Ван Гога» (Амстердам, Нідерланди) та ін.

«Віртуальний музей Канади» (<http://www.virtualmuseum.ca/home>) подає колекції понад 2500 канадських музеїв.

Музейний простір України (<http://prostir.museum.ua>). На сайті подано перелік музеїв України, систематизованих за регіонами та типами колекцій. За посиланням можна перейти до перегляду відомостей про обраний музей.

«Музеї онлайн» (<http://incognita.day.kiev.ua/exposition>) пропонують віртуальні екскурсії Історико-меморіальним музеєм М. Грушевського, музеєм Уласа Самчука, музеєм Гетьманства, Коломийським музеєм народного мистецтва Гуцульщини та Покуття, Меморіальним музеєм

В'ячеслава Липинського у с. Затурці, Музеєм історії Острозької академії, Музеєм модерної скульптури Михайла Дзиндри у Львові, Музеєм визвольної боротьби Юрія Микольського, Музеєм скла у Львові, Музеєм волинської ікони, Музеєм історії та культури євреїв Буковини, Будинком-музеєм Ігоря Стравінського в Устилузі, Палацом Кирила Розумовського у Батурині, Історико-археологічним музеєм «Прадавня Аратта - Україна» в с.Трипілля, Музеєм Степана Бандери у Лондоні, Музеєм-меморіалом «Тюрма на Лонцького» у Львові, Цитаделлю Батуринської фортеці, Музеєм археології в Батурині, церквою Святого Духа в Рогатині, будинком Генерального судді Василя Кочубея у Батурині, музеєм-садибою Івана Котляревського у Полтаві, Дубенським замком, заповідником «Поле Полтавської битви», літературно-меморіальним музеєм Григорія Сковороди, Острозьким замком, Національним військово-історичним музеєм України.

«Музей українського народного декоративного мистецтва» (<http://www.khanenkomuseum.kiev.ua>) – Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків – один з найбільших художніх музеїв України. Розташований він на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у приміщеннях колишніх митрополичих покоїв і прилеглої до них домової Благовіщенської церкви, які є пам'ятками архітектури XVIII – поч. XX ст.

«Національний художній музей України» (<http://namu.kiev.ua/>) – найбільш репрезентативне зібрання вітчизняного образотворчого мистецтва в Україні і світі. Колекція музею нараховує близько 40 тисяч експонатів, серед яких шедеври українського живопису, скульптури і графіки від часів Київської Русі до сьогодення.

«Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття» (<http://hutsul.museum/>) – Його колекційні збірки нараховують понад 50 000 одиниць збереження і представляють всі види традиційного народного мистецтва гуцулів та покутян, починаючи з XVII століття до сьогодення. Проте окремі експонати датовані IV тисячоліттям до Різдва Христового і представляють землеробну культуру, відому в археологічній та історичній науці під назвою «трипільська». Авторами цих високохудожніх творів були гуцули, що населяли високогір'я українських Карпат Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей, а також покутяни, територія яких розмістилась між річками Прут, Дністер та Черемош.

«Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років» (<http://www.warmuseum.kiev.ua/>) – сучасну експозицію створено у жовтні 1994 — травні 1995 років. Пріоритет у ній надано українській тематиці, вкладу України у Перемогу над нацизмом. Значну увагу приділено також іншим ділянкам радянсько-німецького фронту, великомасштабним битвам війни, створенню та діяльності антигітлерівської коаліції, героїзму та жертвності народу.

«Києво-Печерський історико-культурний заповідник» (<http://www.kplavra.kiev.ua>). Відвідувач сайту може здійснити віртуальний екскурсійний тур заповідником. Тур складається з окремих екскурсій. Кожна екскурсія супроводжується текстовими поясненнями та ілюстрованими матеріалами.

«Софія Київська» (<http://n.sophiakievsk.org>), на сайті заповідника наведено докладну інформацію про музеї: «Софіївський собор», «Золоті ворота», «Кирилівська церква», «Андріївська церква», «Судецька фортеця».

«Державний музей театрального, музичного і кіномистецтва України» (<http://www.tmf-museum.kiev.ua/>) – єдиний в країні за своєю спеціалізацією. Широко знаний в Україні та за її межами своїми постійно діючими експозиціями та пересувними виставками, створеними на унікальних експонатах з історії театру, музики, кіно. Зібрана за час існування – з 1923 р. – велика і різновидова колекція пам'яток з історії розвитку мистецтв, яка постійно поповнюється новими матеріалами, є ґрунтом для науково-дослідної, науково-консультативної, експозиційно-виставкової роботи, багатим джерелом для популяризації здобутків національного театру, музики та кіно. Ці напрямки діяльності музею представлені в різноманітних тематичних розділах сайту, зокрема: історія музею; колекція

музею; постійно діюча експозиція, виставки; публікації, в тому числі про видатних діячів театру, музики, кіно України (персоналії).

«Державний Ермітаж» (<http://www.hermitage-museum.org>) – один з найвидатніших музеїв світу, де зберігається близько 3 мільйонів пам'яток культури і мистецтва різних епох і народів. На сайті музею можна довідатися про історію музею, його колекції, ознайомитися з шедеврами цих колекцій.

«Електронний музей книги» (<http://www.library.kr.ua/elmuseum>) (ОУНБ Кропивницький), створений за фінансової підтримки «Інституту Відкритого Суспільства», де можна ознайомитися з книжковими раритетами.

«Музей Нобеля і лауреатів Нобелівської премії» (<http://www.nobel.se>), де можна ознайомитися з лауреатами Нобелівської премії.

Крім того, пропонуємо відвідати веб-сайти:

- <http://www.archaeology.odessa.ua/> – Одеського державного археологічного музею;
- <http://www.oweamuseum.odessa.ua/> – Одеського музею західного і східного мистецтва;
- <http://muzey.vn.ua/> – Вінницького обласного краєзнавчого музею;
- <http://www.museum.lviv.ua> – Львівського музею історії релігії;
- <http://lvivgallery.org/> – Львівської національної галереї мистецтв;
- <http://honchar.org.ua/> – Музею І.М. Гончара;
- <http://www.chersonesos.org/> – Національного заповідника „Херсонес Таврійський”;

Електронні музеї містять багато цікавих матеріалів, якими можна з успіхом скористатися для самоосвіти і для задоволення власного інтересу. Довідник музеїв світу і посилання на віртуальні музеї можна знайти на сайті «Віртуальної бібліотеки музейних сторінок» за адресою <http://www.icom.museum/vlmp/>.

Особливе місце на сайті бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи займають музеї Луцька (Рисунок 26).

Волинський краєзнавчий музей

Колекція замків і ключів у Луцькому замку

Музей дзвонів

Волинський регіональний музей українського війська та військової техніки

Музей Волинської ікони

Музей книги

Музей цегли в Луцькому замку

Музей археології Волинського національного університету імені Лесі Українки

Музей Лесі Українки в Луцьку

Музей-аптека

Музей Історії Органів Внутрішніх Справ Волині

Музей етнографії Волині та Полісся

Музей історії Луцького братства (XVII-XXI ст.)

Музей радіотехніки

Рисунок 26

Висновки

Справжній спадок, який минулі покоління залишають прийдешнім, – це освіта. Вона вміщує все, що спромоглося дізнатися людство про світ і себе самого. Цей спадок особливий: він невичерпний, його не потрібно ділити між собою, і кожен може взяти для себе стільки, скільки захоче. Проте освіта - не чарівні ліки і не магічне заклинання, її можна набути лише в процесі навчання. Сучасне молоде покоління може стати успішним і процвітаючим, якщо оволодіє вмінням неперервно вчитися, набувати нових знань упродовж життя.

Освіта упродовж життя спирається на чотири стовпи – чотири вміння:

- уміння навчатися, сполучаючи достатній рівень загальної культури з поглибленими знаннями в галузі окремих дисциплін. Це вміння дасть змогу самостійно оволодівати новими знаннями після завершення навчання в освітньому закладі;
- уміння діяти, застосовуючи набуті знання в різних ситуаціях і в різних умовах;
- уміння жити спільно, без конфліктів, поважаючи й розуміючи інших людей, визнаючи існування інших культур і традицій, з готовністю до співпраці для досягнення спільних цілей;
- уміння бути. Це вміння означає здатність виявляти незалежність суджень, робити самостійні й відповідальні вчинки, усвідомлювати й розвивати власні здібності. Адже в кожній людині є прихований скарб – її особистий талант, який має бути розкритим.

Тобто, формування самоосвітньої компетенції учнів – одна з актуальних проблем освіти. Сьогодні основою вечірньої школи є учень, який прагне до саморозвитку та самовдосконалення, уміє самостійно здобувати інформацію, розширюючи свій світогляд. Педагогічний колектив повинен навчити школярів орієнтуватись в потоці інформації, формувати в них готовність до самоосвіти.

Для цього необхідно реалізувати на практиці такі завдання: створити оптимальні умови для виявлення пізнавальної активності учнів; формувати потреби навчатися протягом усього життя; сприяти формуванню вмінь та навичок здобувати знання самостійно за допомогою різних джерел інформації. Очевидно, що при їх реалізації ключове місце займає шкільна бібліотека.

Навчально-виховний процес вечірньої школи може бути результативним лише тоді, коли працює колектив однодумців – адміністрація, педагоги, бібліотекар. Саме завдяки такій співпраці створено сайт бібліотеки Луцької вечірньої (змінної) школи, який ми представили до Вашої уваги.

Список використаних джерел

1. Положення Про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний вісник Міністерства освіти України. – 1999. – № 12. – С. 6–11.
2. Андрушина Л. С. Інноваційні форми роботи шкільної бібліотеки / Л. С. Андрушина // Управління школою. – 2007. – № 31. – С. 11–14.
3. Васильченко Л. В. Основи дидактичного проектування комп'ютерно-орієнтованих навчальних комплексів / Л. В. Васильченко, В. Л. Шевченко. – Харків : Основа, 2009. – 208 с.
4. Васильченко Л. В. Створення навчально-методичних комплексів дистанційного навчання : метод. рекомендації / Л. В. Васильченко, І. С. Лапшина. – Запоріжжя : [б. в.], 2010. – 124 с. – Бібліогр. : С. 120.
5. Дядюра Н. В. Формування інформаційної компетентності учнів / Н. В. Дядюра // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 10. – С. 51–53.
6. Інформатизація середньої освіти : програмні засоби, технології, досвід, перспективи : навч.-метод. посіб. / В. М. Мадзігон, Ю. О. Дорошенко та ін.; Інститут педагогіки АПН України. – Київ : Педагогічна думка, 2003. – 272 с.
7. Зангозрян Ш. С. Інформаційна компетентність школяра / Ш. С. Зангозрян // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 1. – С. 39–42.
8. Кардашова Я. М. Бібліотека в особистісно орієнтованому вихованні учнів / Я. М. Кардашова // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 1. – С. 61–62.
9. Куценко С. Л. Бібліотека школи – інформаційний центр / С. Л. Куценко // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 2. – С. 65–66.
10. Матвійчук О. Інформаційне обслуговування читачів шкільної бібліотеки / О. Матвійчук // Шкільна бібліотека. – 2005. – № 11. – С. 33.
11. Полов'янова Л. В. Роль шкільної бібліотеки у вихованні учнів / Л. В. Полов'янова // Управління школою. – 2007. – № 31. – С. 1–10.
12. Притуляк Н. О. Нові технології бібліографічного обслуговування як система роботи бібліотеки / Н. О. Притуляк // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 3. – С. 111–112.
13. Ситник Г. Шкільна бібліотека і бібліотечні технології : практичний посібник для шкільних бібліотекарів / Г. Ситник. – Рівне : [б. в.], 1997. – 200 с.